

VIETNAM ÜLKE RAPORU

MAYIS 2016

İÇİNDEKİLER

VIETNAM ÜLKE RAPORU	1
1.GENEL BİLGİLER	4
1.1 Coğrafi Konum	5
1.2. Siyasi ve İdari Yapı.....	5
1.3. Nüfus Özellikleri	6
1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre.....	7
2. GENEL EKONOMİK DURUM	8
2.1 Ekonomi Politikaları	8
2.2 Ekonomik Performans.....	8
2.3 Ücretler	9
2.4 Para Politikaları	9
2.5 Maliye Politikaları.....	9
2.6 Enflasyon.....	9
3.DIŞ TİCARET	10
3.1 Genel Durum.....	10
3.2 Vietnam'ın İhracatında Başlıca Ürünler	10
3.3 TÜRKİYE İLE TİCARET	15
TÜRKİYE –VIETNAM TİCARETİ	15
3.4 Vietnam'ın Demir Çelik Dış Ticareti.....	17
3.5 Vietnam'ın Boru Dış Ticareti	20
3.6 Vietnam'ın İnşaat Aksamları Dış Ticareti.....	22
Vietnam inşaat aksamları ithalatında Çin 292,294 milyon \$ ile birinci sıradadır. Onu sırasıyla Kore, Taipei, Çin, Ukrayna ve ABD takip etmektedir.....	23
3.7 Vietnam'ın Türkiye ile Demir Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti	24
4.DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER	25
4.1 Dış Ticaret Politikası	25
4.2 Tarifeler ve Diğer Vergiler	25
4.3 Malların ve Kişisel Eşyaların Geçici İthali:.....	26
4.4 Vietnam Vergi Sistemi	26
4.4.1 Dolaylı Vergiler	26
4.4.2 Kurumlar Vergisi	27
4.4.3 Kişisel Gelir Vergisi.....	28
4.4.4 Tarife Dışı Engeller	28
4.4.5 Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar.....	29
4.4.5 Ürünlerin Kayıt Prosedürleri	29
4.4.6 Kambiyo Rejimi	29
5.DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR	30
5.1 Özel Bölgeler	33

5.2	Ülkede İş Kurma Mevzuatı	33
5.3	Temsilcilik Ofisi Lisansı	33
5.4	Şube Lisansı	34
5.5	Yabancı Yatırım Lisansı	34
5.6	İş Ortaklığı (Business cooperation)	35
5.7	Ortak Girişim (Joint Venture)	35
5.8	Yabancı işçi Çalışma İzni	36
6.	PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER.....	36
6.1	Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları.....	36
6.1.1	Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması.....	37
6.2	Dağıtım Kanalları	37
6.2.1	Satış ve Dağıtım Kanalları	37
6.3	Reklam ve Promosyon.....	38
6.3.1	Reklamcılık.....	38
6.4	Finansal Kiralama (Leasing) ve Franchising.....	39
6.4.1	Franchising.....	39
7.	İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR.....	39
7.1	Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler.....	39
7.2	Pasaport ve Vize İşlemler	40
7.3	Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri	40
7.4	Çalışma Saatleri	40
7.5	Kullanılan Lisan.....	41
7.6	Ulaşım	41

YÖNETİCİ ÖZETİ

87,8 milyon nüfusa sahip olan Vietnam'ın ekonomisi, 2015 yılında %6 büyümüştür. 2014 yılında %4,1 olan enflasyon oranı 2015'te %2,5 seviyesine gerilemiştir. Vietnam'ın ithalatında alışımlı çelikten yassı hadde mamulleri 9. Sırada, demir çelik sıcak hadde yassı mamulleri 12. sırada yer almaktadır.

Vietnam, 2014 yılında toplam 9,3 milyar dolar demir çelik, 626 milyon dolar boru, 613,9 milyon dolar inşaat aksamı ithalatı yapmıştır.

Vietnam ile Türkiye arasındaki boru, inşaat aksamaları ve demir-çelik ticaretinin son 5 yıllık rakamları incelendiğinde; Türkiye ile Vietnam arasında özellikle demir-çelik ticaretinde hareketlilik olduğu ve son 2 yılda ticaretimizin arttığı görülmektedir. Demir çelik sektöründe 2011 yılında 6,5 milyon dolarlık ihracat ve 23,7 milyon dolarlık ithalat yapılmış olup, son beş yıldaki en yüksek ithalat rakamları kaydedilmiştir. Bu sektörde en düşük ihracat kaydı 500 bin dolar ile 2015 yılında gerçekleşmiştir. Boru sektöründe ise son iki yılda en yüksek ithalat rakamlarına ulaşılmıştır.

1.GENEL BİLGİLER

1.1 Coğrafi Konum

Güneydoğu Asya'da Çinhindi Yarımadasının doğu kesiminde yer alan Vietnam, kuzeyde Çin Halk Cumhuriyeti, batıda Laos, Kamboçya ve Tayland Körfezi, güney ve doğuda Güney Çin Denizi ve Tonkin Körfezi ile çevrilidir. 3,444 km sahil şeridi olan Vietnam'ın Kamboçya ile 1,228 km, Çin ile 1,281 km ve Laos ile 2,130 km sınırı bulunmaktadır.

Ülkenin güney ve kuzey kesiminde alçak ve düz deltalar. Orta kısımda dağlık araziler. Kuzey ve kuzeybatıda tepelikler ve dağlar yer alır. Ülkenin güneyinde tropikal, kuzeyinde ise musonal iklim tipi hakimdir. Ülkede yıl boyunca ortalama sıcaklık 20°C civarındadır. Güney Vietnam'da yılda iki mevsim yaşanmakta olup, Kasım ve Nisan arası serin ve kuru. Mayıs ve Ekim ayları arasında ise sıcak ve yağmurlu bir iklim hakimdir. İki mevsim arasındaki sıcaklık farkı ise sadece 3°C civarındadır. Kuzey Vietnam'da ise dört ayrı mevsim yaşanmaktadır.

Vietnam'ın en büyük iki şehri Hanoi ve Ho Chi Minh City kuzeyde ve güneydeki iki büyük nehir deltasında yerleşiktir. Ülkenin siyasi başkenti olan Hanoi. Kuzeyde Red River deltasında. Ekonomik ve ticari başkenti olarak kabul edilen Ho Chi Minh City ise güneyde Mekong River deltasında bulunmaktadır.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

Vietnam'da 59 eyalet ve bu eyaletler ile aynı statüde olan 5 şehir idaresine sahip merkezi yönetim birimi vardır, Bu eyaletler An Giang, Bac Giang, Bac Kan, Bac Lieu, Bac Ninh, Ba Ria-Vung Tau, Ben Tre, Binh Dinh, Binh Duong, Binh Phuoc, Binh Thuan, Ca Mau, Cao Bang, Dac Lak, Dac Nong, Dien Bien, Dong Nai, Dong Thap, Gia Lai, Ha Giang, Ha Nam, Ha Tinh, Hai Duong, Hau Giang, Hoa Binh, Hung Yen, Khanh Hoa, Kien Giang, Kon Tum, Lai Chau, Lam Dong, Lang Son, Lao Cai, Long An, Nam Dinh, Nghe An, Ninh Binh, Ninh Thuan, Phu Tho, Phu Yen, Quang Binh, Quang Nam, Quang Ngai, Quang Ninh, Quang Tri, Soc Trang, Son La, Tay Ninh, Thai Binh, Thai Nguyen, Thanh Hoa, Thua Thien-Hue, Tien Giang, Tra Vinh, Tuyen Quang, Vinh Long, Vinh Phuc ve Yen Bai'dir.

Şehir idaresine sahip merkezi yönetim birimleri ise Can Tho, Da Nang, Ha Noi, Hai Phong, Ho Chi Minh City'dir, Vietnam'ın eyaletleri arasında en fazla nüfusa sahip olanı, şehir idaresi statüsünde olan Ho Chi Minh City'dir.

Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti, Vietnam Komünist Partisi'nin büyük bir ağırlığa sahip olduğu merkezi bir sistem ile yönetilmektedir. 15 Nisan 1992 yılında yürürlüğe giren Vietnam Anayasası da Komünist Parti'nin devlet yönetimindeki rolünü ve ağırlığını açıkça ortaya koymaktadır. Komünist partinin idari anlayışı yönetimin ve politikanın bütün birimlerinde tekrar uygulanmıştır. Seçimlere muhalefet etme yetkisi sadece Komünist Parti ve onun organizasyonlarına verilmiştir. Bunlar Vietnam Anayurt Cephesi çalışanlarını ve esnaf ticaret birliklerini kapsar. Komünist partinin lideri 2011'den beri Nguyen Phu Trong'dur.

Komünist Parti'nin yanı sıra, en önemli icra görevi Devlet Başkanı ve Başbakanına verilmiştir. Devlet Başkanı Silahlı Kuvvetlerin Başkomutanı ve Ulusal Savunma ve Güvenlik Konseyi Başkanı olarak önemli yetkilere sahiptir, Başbakan ise hükümetin işleyişinden sorumludur.

Anayasaya göre Ulusal Meclis yasama yetkisine sahip olan tek yetkili kurumdur. 500 milletvekili olan Ulusal Meclis'e üyeler 5 yılda bir yapılan genel seçimler ile seçilmektedir. En son Mayıs 2011 tarihinde seçim yapılmıştır. Ulusal Meclis son yıllarda yasama yetkisini daha etkin bir şekilde

kullanmaya başlasa da, Ulusal Meclis üzerinde Komünist Parti'nin büyük bir etkisi vardır. En son seçimde (Mayıs 2011) Ulusal Meclise giren 500 milletvekilinin 458'i Komünist Parti üyesidir. Devlet Başkanı Ulusal Meclis tarafından 5 yıllığına kendi üyeleri arasından seçilir. Bir sonraki seçimler 2016 yılında gerçekleşecektir.

Mevcut Devlet Başkanı Truong Tan Sang 25 Temmuz 2011 tarihinde seçilmiştir. Başbakan Devlet Başkanı tarafından, Ulusal Meclis üyeleri arasından atanır. Başbakan yardımcıları Başbakan tarafından yine Ulusal Meclis üyeleri arasından atanır ve hem Başbakan hem de Başbakan yardımcıları Ulusal Meclis tarafından onaylanır.

Kabine üyeleri Başbakanın önerisi ile Devlet Başkanı tarafından atanır ve Ulusal Meclis tarafından onaylanır. 27 Haziran 2006 yılından beri Başbakan olarak Nguyen Tan DUNG görev yapmaktadır.

Vietnam'da yargı görece zayıftır ve Komünist Parti'den bağımsız değildir. Ülkede sadece 3,000 avukat bulunmaktadır ve yargılama süreçleri yeterince gelişmemiştir. Ülkede idam cezası yürürlükte olup, özellikle yolsuzluk ve uyuşturucu ile ilgili suçlarda uygulanmaktadır.

Vietnam'ın en yüksek yargı mercii "Supreme People's Court of Vietnam'dır ve üyeleri Ulusal Meclis tarafından seçilmektedir. Mahkeme Başkanı Devlet Başkanı'nın önerisi ile 5 yıllığına Ulusal Meclis tarafından seçilir ve Ulusal Meclis'e karşı sorumludur. Başkan raporlarını Ulusal Meclis'e sunar.

1.3. Nüfus Özellikleri

2010 yılı itibariyle Vietnam'ın nüfusu 87,8 milyon kişiye ulaşmıştır. 2012 yılında nüfusun 89,5 milyona ulaşması beklenmektedir. Bir önceki nüfus sayımına göre (1999) nüfus yaklaşık 11,2 milyon artmıştır. 15 yaş altı nüfus toplam nüfusun %25'ini oluşturmaktadır. 15-64 yaş gurubundaki nüfus toplam nüfusun %68,6'sını oluşturmakta olup, bu oran aynı zamanda çalışabilir işgücünü oluşturmaktadır. Son 10 yılda yıllık nüfus artış hızı %1,3 oranındadır.

Vietnam nüfus yoğunluğu bakımından Güneydoğu Asya'da Singapur ve Filipinler'den sonra 3, sırada olup, km başına ortalama 242 kişilik nüfus yoğunluğuna sahiptir. Nüfusun %73'ü kırsal kesimde yaşamaktadır ve nüfus ülkenin iki büyük pirinç üretim deltasında (Kuzeyde Kızıl Nehir, Güneyde Mekong) ve yoğunlaşmıştır.

Ülkede okuma yazma oranı oldukça yüksektir. 15 yaş ve üzeri nüfusun okuma yazma oranı %93,5 olup, kadın nüfusta bu oran %91,3, erkek nüfusta ise % 95,8'dir. Son yıllarda önemli artışlar olsa da, ülkede yükseköğretim ya da üniversite eğitime sahip nüfus oldukça azdır. Ayrıca çalışabilir işgücünün yaklaşık %80'i vasıfsız kişilerden oluşmaktadır.

Vietnam'da 54 ayrı etnik grup yaşamaktadır. Nüfusun %88'ini Viet ve Kihn adı verilen etnik grup oluşturmakta olup, çoğunlukla ülkenin alçak kesimlerinde yaşamaktadırlar. Diğer etnik gruplar ise (yaklaşık 5,5 milyon kişi) ülkenin yüksek ve dağlık kesiminde yerleşiklerdir.

İşgücü (1000 kişi)

	2008	2009	2010	2011
Toplam İşçi Sayısı	46.460	47.744	49.049	50.352
Kamu	5.059	5.031	5.107	5.261
Özel Sektör	39.707	41.101	42.215	43.401
Yabancı Yatırım Sektörler	1.694	1.612	1.727	1.700

Sektörler				
Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık	24.303	24.606	24.279	24.363
Madencilik	291	292	276	279
İmalat Sanayi	5.998	6.449	6.646	6.973
Elektrik, Gaz ve Su	133	132	130	140
İnşaat	2.468	2.594	3.108	3.221
Toptan ve Perakende Sektörler, Motorlu Araçlar ve Motorsiklet Tamiri, Kişisel ve Ev Ürünleri	5.100	5.151	5.550	5.828
Otel ve Restoranlar	1.307	1.574	1.711	1995
Taşımacılık ve Depolama	1.433	1.426	1.417	1.414
Finansal Uygulamalar	204	230	255	301
Bilişim ve İletişim	208	228	257	269
Bilimsel ve Teknolojik Aktiviteler				
Emlakçılık	52	65	101	119
Kamu Yönetimi, Savunma ve Sosyal Alanlar	1.651	1.597	1.570	1.542
Eğitim	1.493	1.584	1.673	1.731
Sağlık ve Sosyal İşler	366	365	437	481

Kaynak: General Statistic Office of Vietnam

1.4. Doğal Kaynaklar ve Çevre

Vietnam maden ve mineraller açısından oldukça zengin kaynaklara sahiptir. Tespit edilen petrol rezervleri yaklaşık 4,7 milyar varil civarındadır. Vietnam'ın Red River Delta bölgesinde zengin doğal gaz ve kömür yatakları mevcut olup, bu bölgede tespit edilen doğalgaz rezervi yaklaşık olarak 185 milyar metreküp, kömür rezervi ise yaklaşık 3,8 milyar ton civarındadır. Vietnam yaklaşık 8 milyar ton işlenmemiş boksit rezervi ile dünyada üçüncü sıradadır, Vietnam ayrıca zengin demir yataklarına sahiptir.

Vietnam'ın tarıma elverişli arazisi oldukça az (0,08 hektar/kışi) olmasına rağmen bu araziler son derece verimlidir. Bu verimli araziler sayesinde Vietnam dünyanın en çok pirinç üreten ve ihraç eden ülkelerinden biri konumundadır. Bunun yanında, kahve, kauçuk, pamuk, çay, karabiber, soya fasulyesi, şeker kamışı, fıstık, muz Vietnam'ın ürettiği diğer başlıca tarım ürünleridir. Uzun bir sahil şeridine sahip olması nedeniyle, ülkede kıyı balıkçılığı da oldukça gelişmiştir.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Vietnam, özellikle savaş sonrasında, ekonomisinde ve uluslararası sisteme entegrasyonunda önemli aşamalar kaydetmiştir. 1986 yılında Komünist Parti'nin 6. kongresinde kabul edilen ekonomik değişim (Doi Moi) politikası ile özel sektörün desteklenmesi kararı alınmış ve bu yönde politikalar geliştirilmiştir. Son yıllarda ekonomik büyüme ortalama %6-7 civarındadır. Bu oran sanayi üretiminde %13-14'tür. Vietnam dünyada en yüksek büyüme oranına sahip ülkelerden biridir.

2012 yılında Vietnam ekonomisinde sanayinin reel GSYİH içinde payı %40,6 olup, sanayi en büyük sektör konumundadır. Petrol, madencilik, inşaat ve tekstil en önemli sanayi sektörlerindedir. Tarım sektörünün GSYİH içindeki payı %21,6 oranındadır. Vietnam'ın en önemli ihraç malları arasında kahve, pirinç ve biber gibi tarımsal ürünler bulunmaktadır. Tarım sektörünün GSYİH içindeki payı oldukça düşük olmasına rağmen toplam işgücünün %54'ü tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörlerinde çalışmaktadır. İşgücü açısından bakıldığında Vietnam bir tarım toplumu özelliği arz etmektedir. Hizmetler sektörünün reel GSYİH içindeki payı %37,7 oranındadır.

2.1 Ekonomi Politikaları

Vietnam'ın 2001 yılında ASEAN Serbest Ticaret Anlaşması'na iştiraki ve 2007 yılında DTÖ üyesi olması ülkenin ekonomik ve ticari rejiminde önemli değişikliklere neden olmuştur. DTÖ üyeliği, Vietnam'ın dış ticaret sisteminin daha liberalleşmesine, dış pazarlara giriş imkânlarının kolaylaşmasına ve bu sayede özellikle tekstil ve hazır giyim ihracatının artmasına neden olmuştur. Ayrıca ülke doğrudan yabancı sermaye yatırımları bakımından daha cazip hale gelmiştir. Bununla birlikte DTÖ üyeliği, fikri mülkiyet haklarının korunması, kamu iktisadi teşekküllerinin özelleştirilmesi gibi konularda yasal düzenlemeler yapma zorunluluğunu getirmiştir. DTÖ üyeliğinin, düşük döviz rezervleri nedeniyle, ülke ekonomisini dış şoklara daha açık ve fiyat dalgalanmaları bakımından daha kırılgan hale getireceği düşünülmektedir. Aynı şekilde iç piyasanın uluslararası rekabete açılması, ülkedeki KOBİ'lerin zayıf ve rekabetçi olmayan yapıları nedeniyle varlıklarını sürdürmelerinde zorluklara neden olmaktadır.

Vietnam'da devlet GSYİH'nin %37 oranında büyüklüğe sahip kamu iktisadi teşekkülleri aracılığı ile ekonomide önemli rol oynamaktadır. Kamu; enerji, telekomünikasyon, havacılık ve bankacılık gibi önemli ve hassas sektörlerde çoğunluk hisselerine sahip olmayı sürdürmektedir. Vietnam Hükümeti, devlet kuruluşlarının ve firmalarının performansını artırmak için çeşitli politikalar uygulamaktadır. Ayrıca, kamu iktisadi teşekküllerinin bir kısmının özelleştirilmesine çalışılmaktadır.

Vietnam'ın en önemli sıkıntısı her yıl işgücüne katılan 1,5 milyon kişiye iş yaratmaktır. Global kriz, Vietnam'ın iş yaratma kabiliyetini kısıtlamıştır.

2.2 Ekonomik Performans

Global finans kriz sonrasında Vietnam ekonomisi 2010 yılında %6,8 oranında büyüyerek bölgesinde en yüksek büyüme oranına sahip ülkelerden biri olmuştur. 2008 yılındaki %6,18 oranındaki büyümeye nazaran bir düşüş meydana gelmişse de, hükümetin 2009 yılı için tahmin ettiği %5'lik hedef aşılmıştır. 2010 yılında %6,8'lik bir büyüme oranı yakalanmıştır ve bu oran 2011'de %5,9 olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında %5,9 büyürken 2015 yılında %6 büyümüştür.

2012 yılında GSYİH'nin büyüme oranı %5,1 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran 1999'dan beri Vietnam için en düşük büyüme oranıdır. 2013 yılının ilk yarısında büyüme oranı daha da yavaşlamış yıllık bazda %4,9 olmuştur. 2011 yılındaki spiral enflasyon dönemi tüketici beklentilerini etkilemiş ve özel tüketim artışı, 2007-2011 arasındaki yıllık %7,5'lük orandan 2012 yılında %5,1'e düşmüştür. Ayrıca belirsiz

politikalar sebebiyle daha önce büyümede büyük etkisi olan doğrudan yabancı yatırımlar da düşmektedir. Vietnam Devlet Bankası para politikasını gevşetmesine rağmen, tüketicilerin ve yatırımcıların endişelerinin silinmesi için düşük ve sabit enflasyonun kalıcı olması gerekmektedir. Zayıf dış talebin de bu duruma eklenmesiyle 2013 yılındaki büyümenin %5,3 ile sınırlı kalması beklenmektedir. 2014 yılında iç ve dış ekonominin görece düzelmesiyle 2014-2017 döneminde büyüme oranının yıllık %6,5'a yükselmesi beklenmektedir.

2.3 Ücretler

Vietnam'ın en önemli yatırım avantajlarından birisi genç ve ucuz işgücüne sahip olmasıdır. Nüfusun yaklaşık %75'i 40 yaş altındadır ve okuryazar oranı oldukça yüksektir. Ülkedeki çalışabilir işgücü sayısı yıllık ortalama 1 milyon 600 bin kişi artmaktadır.

Son yıllarda artan enflasyon, ücretlerde sürekli bir artış talebini de beraberinde getirmektedir. Bu durum bazen işçi grevlerine sebep olmaktadır. Asgari ücret bölgeler arasında ve sermaye sahipliği (yerli ve yabancı) bakımından farklılıklar arz etmekte olup, hükümet 2012 yılına kadar bütün ülkede geçerli tek bir asgari ücret belirlemeyi planlamaktadır.

Ülkedeki asgari ücret uygulaması hem bölgeler hem de sermayenin sahipliği açısından farklılıklar arz etmekteydi. Ancak 5 Ekim 2011'de yürürlüğe giren yasa ile (Decree no,70/2011/ND-CP) hem yerli hem de yabancı firmalarda çalışan işçilerin maaşları eşitlenerek ortadaki farklılık giderilmiştir. Buna göre birinci bölgede istihdam edilen işçiler için belirlenen asgari ücret aylık 2,000,000 Dong, ikinci bölge için 1,780,000 Dong, üçüncü bölge için 1,550,000 Dong ve dördüncü bölge için 1,400,000 Dong olmuştur.

2.4 Para Politikaları

Vietnam'daki para politikası ekonomik büyümeyi desteklemeye yöneliktir. 2012 yılında enflasyon 2011 yılındaki %18,7'den %9,1'e düşmüştür. 2012 yılında kredi artışı Merkez Bankası hedefi olan %15-17'ye ulaşamamıştır. 2013 yılında hükümet enflasyonu %6,5'un altında tutarak, kredi artışını %12'ye çıkarıp ekonomik büyümenin artmasını hedeflemektedir. Mart ve Mayıs aylarında faiz oranlarındaki azalma kredilerde artış sağlamaya başlamasına rağmen yıllık bazda büyüme ilk 7 ayda %5'te kalmıştır.

Merkez Bankasının parasal gevşemesi sabit oranlı enflasyonla desteklenmiştir. Önümüzdeki dönemde hükümet büyümeyi desteklemek için faiz oranının düşürülmesi ve enflasyonel baskıların oluşmasını engellemek için sabit tutulması kararları arasında kalacaktır.

2.5 Maliye Politikaları

2013-2017 döneminde Vietnam'ın geniş mali açığının devam etmesi beklenmektedir. 2011 yılında açığın GSYİH'nın %2,6'sı oranında daralması kamu yatırım harcamalarında azalma ve vergi ve gümrük vergisi gelirlerinin artmasından kaynaklanmıştır. Ancak 2012 yılında devam eden yüksek altyapı ve sosyal refahı artırmaya yönelik harcamalar mali açığın GSYİH'nın %4,9'una genişlemesine neden olmuştur.

2.6 Enflasyon

2014 yılında %4,1 olan enflasyon oranı 2015 de %2,5 seviyesine gerilemiştir. Global mal fiyatlarının sabit kalması ve ekonomik büyümenin çok hızlı olmayacağı beklentileriyle 2014 yılında enflasyonun

yaklaşık %6,7 olması beklenmektedir. Ekonomik genişlemenin hızlanmasıyla enflasyonda da artış beklenmektedir. Önümüzdeki dönemde maaşlardaki hızlı artış ve artan arsa fiyatları sebebi ile Vietnam'da iş yapma maliyetlerinin artması beklenmektedir.

3.DIŞ TİCARET

3.1 Genel Durum

1997–1998 yıllarında ortaya çıkan bölgesel finansal krizi takiben Vietnam, Asya dışına açılma ve yeni ihrac pazarları bulma gayreti içine girmiş ve büyük ölçüde başarılı olmuştur, Ülkede dış ticaret sektörü nispeten büyük bir hacme sahiptir, Gerek ihracat ve gerekse ithalat, kriz dönemleri hariç, genel olarak büyük bir artış trendindedir, 2012 yılında yaklaşık 114 milyar dolar olan ihracat 2014 yılında 150 milyar doları aşmıştır.

3.2 Vietnam'ın İhracatında Başlıca Ürünler

Vietnam'ın ihrac ettiği ürünler gerek sanayi ve gerekse tarım sektöründe çok geniş bir yelpazeden oluşmaktadır, Ülkenin ihracatında ilk sırayı petrol yağları almaktadır, petrol yağları dışında, ihracatta ön sıralarda yer alan belli başlı ürünler ayakkabı, pirinç, kahve, balık ürünleri ve diğer mobilyalardır. Ülkenin ürün bazında ihracatı incelendiğinde, ihrac edilen ürünlerin büyük bir bölümünün gelenekselleşmiş olduğu ve ihrac edilen ürün çeşidi bakımından ciddi dalgalanmalar olmadığı gözlemlenmektedir.

Vietnam'ın İhracatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP		2012	2013	2014
	TOPLAM	114.529	132.033	159.521
'8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	13.157	21.853	23.811
'2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	8.398	7.375	7.020
'8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	1.491	3.413	6.134
'6403	Ayakkabı; yüzü deri, tabanı kauçuk, plastik, tabii, suni vb kösele	3.245	3.639	6.110
'8542	Elektronik entegre devreler	1.955	2.176	5.674
'6404	Ayakkabı; yüzü dokuma maddelerinden, tabanı kauçuk, plastik vb	2.153	2.865	4.556
'9403	Diğer mobilyalar vb. Aksam, parçaları	2.655	2.962	4.237
'6402	Ayakkabı; dış tabanı, yüzü kauçuk ve plastik diğer	1.736	1.730	3.313
'0901	Kahve; kahve kabuk ve kapçıkları	3.545	2.551	3.125
'8443	Matbaacılığa mahsus baskı makineleri, yardımcı makineler	2.331	2.519	2.901
'8544	İzole edilmiş tel, kablo; diğer izole edilmiş	2.159	2.516	2.863

	elektrik iletkenleri; fiber optik k			
'4202	Deri ve kösele vb. Den seyahat eşyası	1.300	1.687	2.703
'6110	Kazak, süveter, hırka, yelek vb. Eşya (örme)	1.763	2.082	2.666
'6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	2.118	2.441	2.546
'8529	Radyo, televizyon, radar cihazları vb cihazların aksam ve parçaları	115	130	2.410
'6203	Erkek/erkek çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	1.823	2.056	2.240
'0306	Kabuklu hayvanlar (canlı/ taze/ soğutul./ dondurul./ kurutul./ tuzlan. vs.)	1.593	2.053	2.225
'8525	Radyo/televizyon yayını için verici cihazlar; televizyon, dijital, görüntü kayded	101	150	2.067
'0304	Balık filetoları ve diğer balık etleri (taze/ soğutulmuş/ dondurulmuş)	2.416	2.262	1.986
'1006	Pirinç	3.678	2.926	1.835
'9401	Oturmaya mahsus mobilyalar, aksam-parçaları	889	971	1.755
'6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	1.225	1.423	1.664

Kaynak: ITC Trademap

Vietnam'ın İthalatında Başlıca Ürünler (Milyon Dolar)

GTİP		2012	2013	2014
	TOPLAM	113.780	132.033	178.313
'8542	Elektronik entegre devreler	7.313	10.153	8.517
'8517	Telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar	5.314	8.559	8.371
'2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	9.356	7.393	7.636
'0202	Siğir eti (dondurulmuş)	44	52	2.416
'6006	Diğer örme mensucat	1.308	1.675	2.379
'0306	Kabuklu hayvanlar (canlı/ taze/ soğutul./ dondurul./ kurutul./ tuzlan. vs.)	174	252	2.302

'6104	Kadın/kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, pantolon vs. (örme)	4	3	2.098
'9999	Başka yerde belirtilmemiş ürünler	352	657	2.094
'7225	Alaşımli çeliklerden yassı hadde mamulü (genişlik 600mm.den çok)	729	831	1.999
'5407	Sentetik iplik, monofil, şeritlerle dokumalar	705	907	1.860
'6204	Kadın/kız çocuk için takım, takım elbise, ceket vs.	10	13	1.808
'7208	Demir/çelik sıcak hadde yassı mamulleri-genişlik 600mm. Fazla	2.341	2.608	1.727
'8471	Otomatik bilgi işlem makineleri, üniteleri	935	1.065	1.619
'9013	Sıvı kristalli tertibat, lazerler, diğer optik cihaz ve aletler	48	71	1.584
'8541	Diyotlar, transistörler vb. Yarı iletkenler, piezo elektrik kristaller	553	746	1.493
'2304	Soya fasulyesi yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı atıklar	1.270	1.743	1.458
'8534	Baskı devreler	1.097	1.454	1.389
'3901	Etilen polimerleri (ilk şekillerde)	1.394	1.675	1.291
'8479	Kendine özgü fonksiyonlu makine ve cihazlar	894	984	1.291
'3907	Poliasetaller, diğer polieterler, epoksit-alkid reçineler vb (ilk şekilde)	961	1.120	1.281
'3004	Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar (dozlandırılmış)	1.643	1.725	1.275
'8504	Elektrik transformatörleri, statik konvertisörler, endüktörler	750	895	1.243

Kaynak: ITC Trademap

Vietnam'ın ithal ettiği ürünler içinde ilk sırayı petrol yağları (ham yağlar hariç) almaktadır. İthalatta önde gelen diğer ürünler içinde demir-çelik ürünleri, telefon cihazları ve otomotiv ve oto yedek parça yer almaktadır. İhracatta olduğu gibi, ülkenin ithal ettiği ürünler çeşitli olarak istikrarlı bir yapı sergilemektedir.

Vietnam'ın İhracatında Başlıca Ülkeler (Milyon Dolar)

Ülkeler	2011	2012	2013	2014
Toplam	96.906	114.529	132.033	150.217
ABD	16.970	19.681	23.870	28.650
Çin	11.613	12.836	13.178	14.928
Japonya	11.092	13.065	13.544	14.675
G. Kore	4.867	5.581	6.683	7.167
Hong Kong	2.206	3.705	4.113	5.265
Almanya	3.367	4.095	4.737	5.175
B.A.E.	922	2.078	4.138	4.627
Avustralya	2.602	3.209	3.488	3.988
Malezya	2.771	4.500	4.984	3.926
Hollanda	2.148	2.476	2.936	3.762
İngiltere	2.398	3.034	3.696	3.647
Tayland	1.938	2.832	3.070	3.474
Singapur	2.149	2.368	2.691	2.942
Endonezya	2.359	2.358	2.502	2.890
İtalya	1.534	1.877	2.291	2.740
Kamboçya	2.519	2.930	2.934	2.685
İspanya	1.555	1.794	2.110	2.563
Hindistan	1.554	1.782	2.355	2.511
Fransa	1.659	2.163	2.203	2.478
Filipinler	1.535	1.871	1.732	2.310
Tayvan	1.843	2.082	2.224	2.307

Kaynak: ITC Trademap

Vietnam'ın İthalat Yaptığı Belli Başlı Ülkeler (Milyon \$)

Ülkeler	2011	2012	2013	2014
Toplam	106.750	113.780	132.033	147.839
Çin	24.866	29.035	36.886	43.648
G. Kore	13.176	15.535	20.678	21.728
Japonya	10.401	11.602	11.558	12.857
Tayvan	8.557	8.534	9.402	11.064
Tayland	6.384	5.792	6.283	7.053
Singapur	6.391	6.691	5.685	6.835
ABD	4.555	4.842	5.242	6.286
Malezya	3.920	3.412	4.096	4.204
Hindistan	2.346	2.160	2.879	3.111
Almanya	2.199	2.377	2.954	2.607
Endonezya	2.248	2.247	2.367	2.489
Avustralya	2.123	1.772	1.586	2.055
Brezilya	938	1.019	1.295	1.849
Arjantin	859	916	1.242	1.715
Suudi Arabistan	784	887	1.239	1.337
İtalya	999	972	1.173	1.332
Fransa	1.205	1.589	993	1.113
Hong Kong	970	970	1.049	1.037
Rusya Fed.	694	829	855	827
Laos	460	451	669	802
Filipinler	805	964	952	676

Kaynak: ITC Trademap

3.3 TÜRKİYE İLE TİCARET

TÜRKİYE -VIETNAM TİCARETİ

Türkiye – Vietnam Dış Ticaret Göstergeleri (ABD Doları, 1000)

Yıl	İhracat \$ / Bin	İthalat \$ / Bin	Hacim \$ / Bin	Denge \$ / Bin
2003	24.677	54.671	79.349	-29.994
2004	33.839	80.311	114.150	-46.472
2005	44.003	110.208	154.211	-66.205
2006	45.392	189.207	234.599	-143.815
2007	76.720	312.680	389.400	-235.961
2008	153.908	443.118	597.025	-289.210
2009	189.543	456.660	646.203	-267.117
2010	106.203	751.327	857.531	-645.124
2011	100.090	1.009.484	1.109.574	-909.394
2012	90.104	1.213.957	1.304.061	-1.123.853
2013	107.299	1.666.812	1.774.111	-1.559.513
2014	168.145	2.009.894	2,178.039	-1.841.750
2015	155.473	1.756.262	1.911.735	-1.600.790
2015 / (1-1)	8.981	198.890	207.872	-189.909
2016 / (1-1)	1.135	105.567	118.701	-92.432

Kaynak : TUIK

Türkiye'nin Vietnam'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin ABD Doları)

		2012	2013	2014
		IHRACAT	IHRACAT	IHRACAT
GTIP	Madde İsmi	Değer	Değer	Değer
0802	DİĞER KABUKLU MEYVELER (TAZE/KURUTULMUŞ) (KABUĞU ÇIKARILMIŞ/SOYULMUŞ)	1.372	10.086	21.624
0910	ZENCEFİL, SAFRAN, ZERDEÇAL, KEKİK, DEFNE YAPRAKLARI, KÖRİ VE DİĞER BAHARAT	10.445	11.317	14.276
0402	SÜT, KREMA (KONSANTRE EDİLMİŞ, İLAVE ŞEKER VEYA DİĞER TATLANDIRICI MADDE İÇERENLER)			11.982

5209	PAMUKLU MENSUCAT (AĞIRLIK İTİBARIYLA % 85 VEYA DAHA FAZLA PAMUK İÇEREN VE M2 AĞIRLIĞI 200 GR. İ GEÇE	5.648	10.282	9.199
5515	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLERDEN DİĞER DOKUNMUŞ MENSUCAT	3.942	4.888	6.907
2506	KUVARS (TABİİ KUMLAR HARIÇ), KUVARZİT	2.507	2.450	6.669
3004	TEDAVİDE VEYA KORUNMADA KULLANILMAK ÜZERE HAZIRLANAN İLAÇLAR (DOZLANDIRILMIŞ)	3.407	4.369	6.503
0804	HURMA, İNCİR, ANANAS, AVOKADO VE GUAVA ARMUDU, MANGO VE MANGOST (TAZE/KURUTULMUŞ)	2.096	4.198	5.790
5211	PAMUKLU MENSUCAT (PAMUK ORANI < % 85 OLAN SENTETİK VEYA SUNİ LİFLERLE KARIŞTIRILMIŞ OLUP M2. AĞIRLIĞ	2.180	3.825	4.809
2515	MERMER VE TRAVERTEN, EKOSİN, SU MERMERİ, KİREÇLİ TAŞLAR	1.745	3.127	3.700
4302	DABAKLANMIŞ, APRELENMİŞ KÜRKLER	7	249	3.282
8451	DOKUMA İPLİKLERİN, MENSUCATIN YIKANMASI, TEMİZLENMESİ, KURUTULMASI, ÜTÜLENMESİ, SARILMASI, KATLANMAS	547	869	1.831
0404	PEYNİR ALTI SUYU VE TABİİ SÜT BİLEŞENLERİNDEN İBARET DİĞER ÜRÜNLER	118	732	1.772
4104	SİĞİR (BUFFALO DAHİL) VE AT CİNSİ HAYVANLARIN DABAKLANMIŞ VEYA CRUST (ARAKURUTMALI) POST VE DERİLERİ	559	8	1.758
8708	KARAYOLU TAŞITLARI İÇİN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLAR	1.493	1.401	1.697
4107	SİĞİR (BUFFALO DAHİL) VE ATLARIN DABAKLANMIŞ VE İLERİ DERECEDE HAZIRLANMIŞ POST VE DERİ VE KÖSELESİ	781	1.787	1.629
2817	ÇİNKO OKSİT VE ÇİNKO PEROKSİT	917	702	1.626
3202	DEBAGATTE KULLANILAN SENTETİK ORGANİK VE ANORGANİK MADDELER VE MÜSTAHZARLAR	1.332	1.074	1.544
5112	TARANMIŞ YÜNDENDEN VEYA İNCE HAYVAN KILINDAN DOKUMALAR	754	1.046	1.510
3919	PLASTİKTEN KENDİNDEN YAPIŞKAN LEVHA, PLAKA, BANDLAR, ŞERİT, FİLM, FOLYE VE DİĞER YASSI ŞEKİLLER	429	663	1.441
8462	METALLERİ DÖVME, ÇEKİÇLEME, KALIPTA DÖVME, KESME, TASLAK ÇIKARTMA, ŞATAFATLAMA, KARBÜRLERİ İŞLEMENE MAH	222	549	1.426

Kaynak : TUIK

Türkiye'nin Vietnam'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin ABD Doları)

		2012	2013	2014
		İTHALAT	İTHALAT	İTHALAT
GTIP	Madde İsmi	Değer	Değer	Değer
8517	TELEFON CİHAZLARI, SES, GÖRÜNTÜ VEYA DİĞER BİLGİLERİ ALMAYA VEYA VERMEYE MAHSUS DİĞER CİHAZLAR	275.942	579.216	801.447
8471	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAK. BUNLARA AİT BİRİMLER; MANYETİK VEYA OPTİK OKUYUCULAR, VERİLERİ KODA DÖNÜŞT	7.737	96.852	158.454

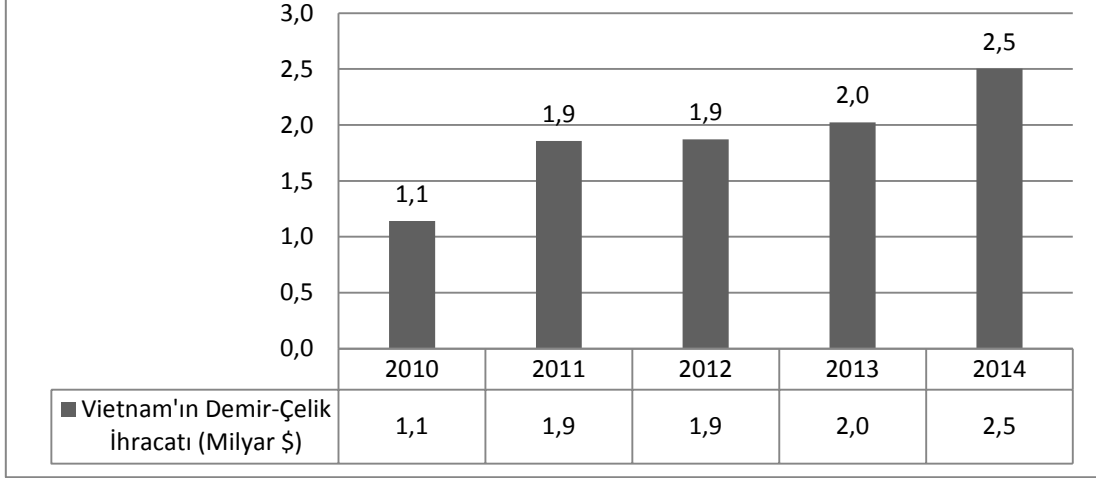
5402	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (PERAKENDE OLARAK SATILACAK HALE GETİRİLMEMİŞ)	135.535	129.554	136.963
6403	DIŞ TABANI KAUCUKTAN, PLASTİK MADDEDEN, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELEDEN VE YÜZÜ DERİ	56.410	67.382	64.456
6404	DIŞ TABANI KAUCUK, PLASTİK, TABİİ VEYA TERKİP YOLUYLA ELDE EDİLEN KÖSELE VE YÜZÜ DOKUMAYA ELVERİŞLİ	38.691	50.528	64.266
5407	SENTETİK FİLAMENT İPLİKLERİNDEN DOKUNMUŞ MENSUCAT	53.933	46.343	54.343
6802	YONTULMAYA VEYA İNŞAATA ELVERİŞLİ İŞLENMİŞ TAŞLAR (KAYAGAN TAŞI HARİÇ), MOZİK İÇİN KÜP ŞEKLİNDE TAŞL	6.182	31.045	46.846
5503	SENTETİK DEVAMSIZ LİFLER (İŞLEM GÖRMEMİŞ)	22.415	32.814	46.816
5206	PAMUK İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (AĞIRLIK İTİBARIYLA % 85 DEN AZ PAMUK İÇERENLER) (PERAKENDE SATIŞ)		8.689	37.451
4001	TABİİ KAUCUK, BALATA, GÜTA-PERKA, GUAYÜL, ÇIKIL (CHICLE) VB. TABİİ SAKIZLAR	42.022	38.626	35.815
5509	SENTETİK DEVAMSIZ LİFDEN İPLİK (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (TOPTAN)	152.580	133.576	31.398
6402	DIŞ TABANI VE YÜZÜ KAUCUK VEYA PLASTİK MADDEDEN OLAN DİĞER AYAKKABILAR	24.042	27.748	27.723
4412	KONTRPLAKLAR, KAPLAMALI LEVHALAR VE BENZERİ LAMİNE EDİLMİŞ AĞAÇLAR	5.496	11.346	26.797
8470	HESAP, BİLGİ KAYDEDEN VE BUNLARI TEKRAR VEREN, MUHASEBE, DAMGA BASAN, BİLET BASMA VE VERME VB MAKİNA	20.659	29.839	24.523
8443	BASKI YAPMAYA MAHSUS MAKİNALAR; KOPYALAMA VE FAKS MAKİNALARI; BUNLARIN AKSAM, PARÇA VE AKSESUARLARI	19.878	26.745	24.059
5205	PAMUK İPLİĞİ (DİKİŞ İPLİĞİ HARİÇ) (AĞIRLIK İTİBARIYLA PAMUK ORANI >=%85 VE PERAKENDE OLARAK SATILACAK)	24.785	16.807	22.902
8402	BUHAR KAZANLARI, KIZGIN SU KAZANLARI		9.498	19.333
7306	DEMİR VEYA ÇELİKTEN DİĞER İNCE VE KALIN BORULAR VE İÇİ BOŞ PROFİLLER	2.097	2.405	16.490
4202	DERİ VE KÖSELEDEN SANDIK, BAVUL, VALİZ, EVRAK ÇANTASI, SEYAHAT EŞYASI, KILIF VB.	7.339	12.461	15.034
7318	DEMİR VEYA ÇELİKTEN VİDALAR, CİVATALAR, SOMUNLAR, TİRFONLAR, PERÇİN ÇİVİLERİ, PİMLER, KAMALAR, RONDE	1.319	10.970	14.027
9401	OTURMAYA MAHSUS MOBİLYALAR VE BUNLARIN AKSAM VE PARÇALARI	11.770	11.962	13.010

Kaynak:TÜİK

3.4 Vietnam'ın Demir Çelik Dış Ticareti

Vietnam 2010 yılında 1,1 milyar \$ değerinde ihracat yaparken, 2014 yılında bu rakam 2,5 milyar \$'a yükselmiştir.

Vietnam'ın Demir-Çelik İhracatı (Milyar \$)

Kaynak: Trademap

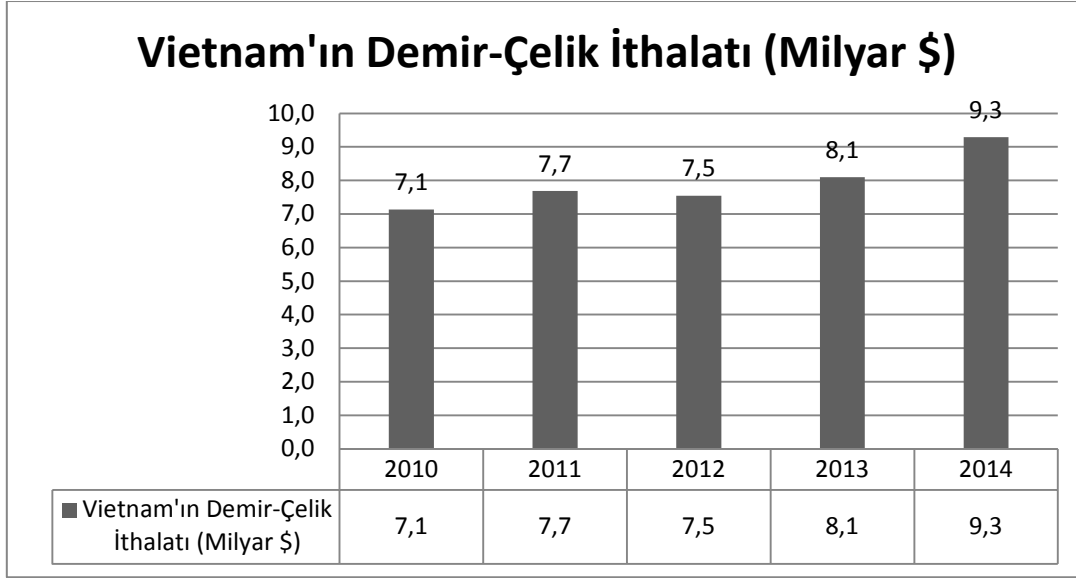
2014 yılında Vietnam'ın demir-çelik ihracatındaki en önemli aktör 474,6 milyon \$'la Kamboçya olmuştur. Onu takip eden ülkeler sırasıyla Endonezya, Tayland, Malezya ve Japonya'dır. Cibuti'ye 2010-2013 yılları arası Vietnam'dan hiç demir çelik ihracatı yapılmamakla beraber 2014 yılında 26 milyon \$'lık ihracat gerçekleştirilmiştir.

Vietnam'ın Demir Çelik İhracatı					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	1.140.181	1.855.751	1.871.878	2.021.543	2.502.614
Kamboçya	191.981	327.059	388.060	430.527	474.586
Endonezya	128.797	216.089	290.308	327.266	359.783
Tayland	57.802	192.992	183.289	230.861	272.263
Malezya	115.432	149.129	158.714	205.203	199.073
Japonya	35.573	81.271	88.850	101.675	158.334
Kore	93.077	98.447	57.415	65.806	130.900
Filipinler	21.012	111.301	196.010	187.315	113.794
Lao İnsanları Demokratik Cumhuriyeti	30.507	52.077	108.268	79.608	90.858
Hollanda	29.805	47.034	62.916	54.610	79.189
Amerika	7.406	8.392	25.652	26.204	70.795
Bangladeş	27.302	25.555	15.658	7.983	65.433
Tayvan	46.782	30.282	28.459	31.482	64.412
Avusturalya	2.827	3.974	7.604	17.271	37.412
Hindistan	71.902	115.546	44.985	20.658	34.052
BAE	8.235	20.135	10.422	18.188	29.537
Cibuti	0	0	0	0	26.153

Myanmar	9.135	18.482	10.997	11.699	24.731
Singapur	48.930	73.793	49.425	27.927	23.088
Belçika	498	9.535	944	6.156	22.556
İtalya	11.584	26.289	26.021	34.606	21.237

Kaynak:Trademap

Vietnam'ın demir çelik sektöründeki son 5 yıllık ithalatına bakıldığında; 2010 yılında 7,1 milyar \$ olan ithalatını 2014 yılında 9,3 milyar \$'a kadar çıkardığı görülmektedir.

Kaynak:Trademap

Cezayir'in ithalatındaki başlıca ülkeler sırasıyla Çin (4,1 milyar \$ ile birinci sırada), Japonya, Kore ve Taipei-Çin'dir.

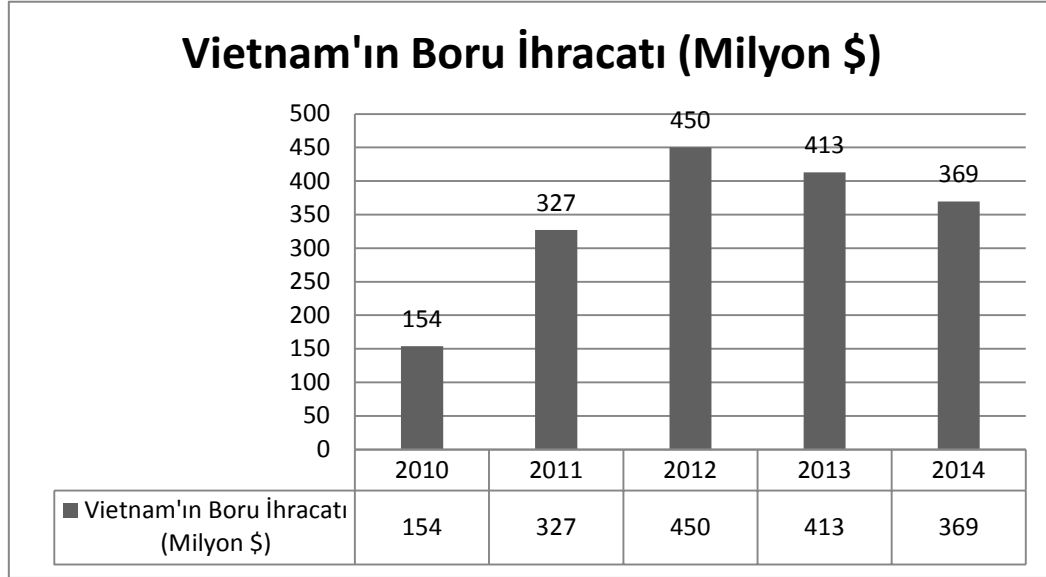
Vietnam'ın Demir-Çelik İthalatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	7.134.413	7.687.711	7.546.823	8.094.791	9.290.380
Çin	1.561.683	1.546.384	1.843.505	2.493.315	4.069.155
Japonya	1.276.987	1.628.521	1.686.351	1.827.484	1.740.821
Kore	1.254.939	1.577.312	1.326.250	1.139.385	1.118.531
Tayvan	675.064	766.107	626.917	668.278	743.236
Avustralya	180.425	138.083	272.278	212.677	222.301
Hindistan	27.345	65.692	102.328	365.181	208.854
Hong Kong	12.657	32.721	53.642	99.160	144.194
Amerika	277.444	264.226	221.402	209.992	134.839
Tayland	167.199	129.526	55.159	55.662	90.915
Brezilya	27.044	69.453	61.683	109.930	53.822
Şili	18.716	50.970	53.240	32.545	53.599
Malezya	384.152	289.172	98.925	57.495	49.735
Güney Afrika	87.614	76.703	41.814	65.800	45.862

Yeni Zelanda	12.804	23.752	15.775	22.639	45.439
Almanya	39.052	49.180	50.861	32.451	43.920
Ukrayna	13.613	4.521	2.667	2.328	42.327
Filipinler	6.178	15.044	17.509	22.071	41.372
Singapur	46.850	43.745	52.512	38.190	35.073
İngiltere	75.908	95.699	35.584	25.877	32.851
Rusya	490.655	170.604	233.134	87.829	27.588

Kaynak:Trademap

3.5 Vietnam'ın Boru Dış Ticareti

Vietnam'ın boru sektöründeki son 5 yıllık ihracatına bakıldığında; 2010 yılında 154 milyon \$ olan ihracatın 2014 yılında 369 milyon \$'a ulaştığı göze çarpmaktadır.

Kaynak:Trademap

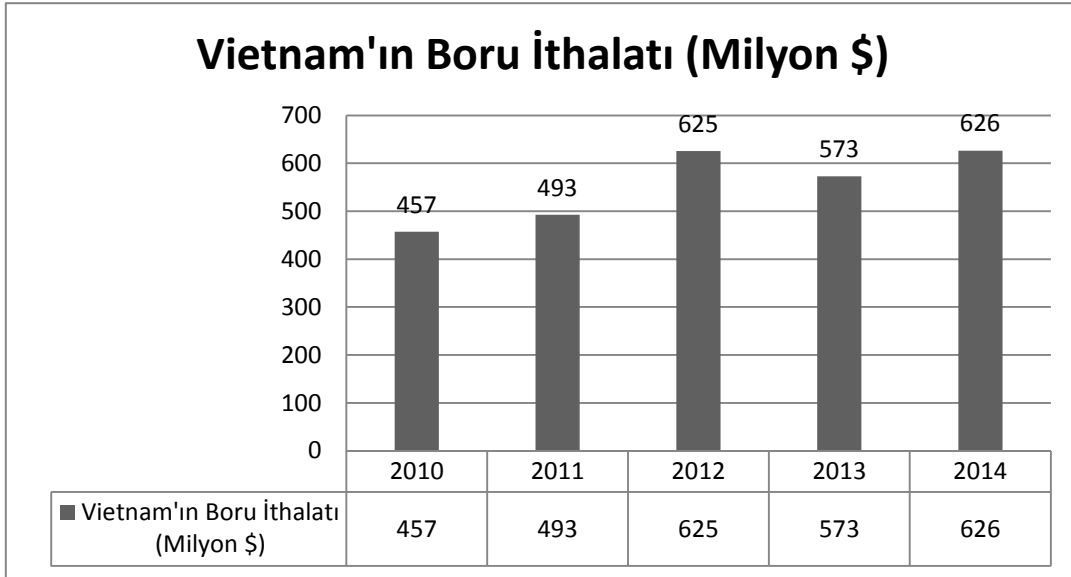
2014 yılında Vietnam'ın boru ihracatında ilk sırayı 105 milyon \$ ile ABD almaktadır. Onu sırasıyla Kamboçya, Myanmar, Kanada ve Japonya izlemiştir.

Vietnam'ın Boru İhracatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	153.904	327.316	450.235	413.008	369.365
ABD	43.253	181.034	255.673	198.566	105.495
Kamboçya	46.960	65.643	64.217	48.944	47.924
Myanmar	96	661	9.690	31.863	33.838
Kanada	248	11.021	32.328	19.567	23.707
Japonya	14.390	17.151	14.644	20.967	19.830
Avustralya	4.875	3.666	6.955	12.722	16.949
Endonezya	1.306	3.486	6.958	7.841	16.922

Türkiye	2.243	2.075	1.724	2.915	16.210
Tayland	1.823	5.102	4.748	9.539	15.468
Malezya	4.294	8.034	5.918	5.083	12.431
Hindistan	853	372	859	3.807	11.765
Brezilya	250	301	4.238	1.789	11.528
Tayvan	4.760	4.274	6.567	7.584	6.979
Singapur	10.333	8.605	18.835	7.460	4.085
Bangladeş	301	1.615	1.964	3.141	3.997
Lao	7.106	3.346	4.011	4.313	3.846
Hong Kong	3	0	377	1.192	3.045
Kore	1.338	1.829	1.411	2.241	2.902
Belçika	1.413	2.120	1.891	1.513	2.485
Filipinler	426	679	1.121	2.191	1.773

Kaynak:Trademap

Vietnam'ın boru ithalatı, 2010 yılında 457 milyon \$ iken, 2013 yılında 573 milyar \$ ve 2014 yılında 626 milyar \$'a ulaşmıştır.

Kaynak:Trademap

Cezayir'in boru ithalatındaki en önemli ülkeler Çin, Kore, Japonya, Tayvan, Rusya ve Almanya'dır.

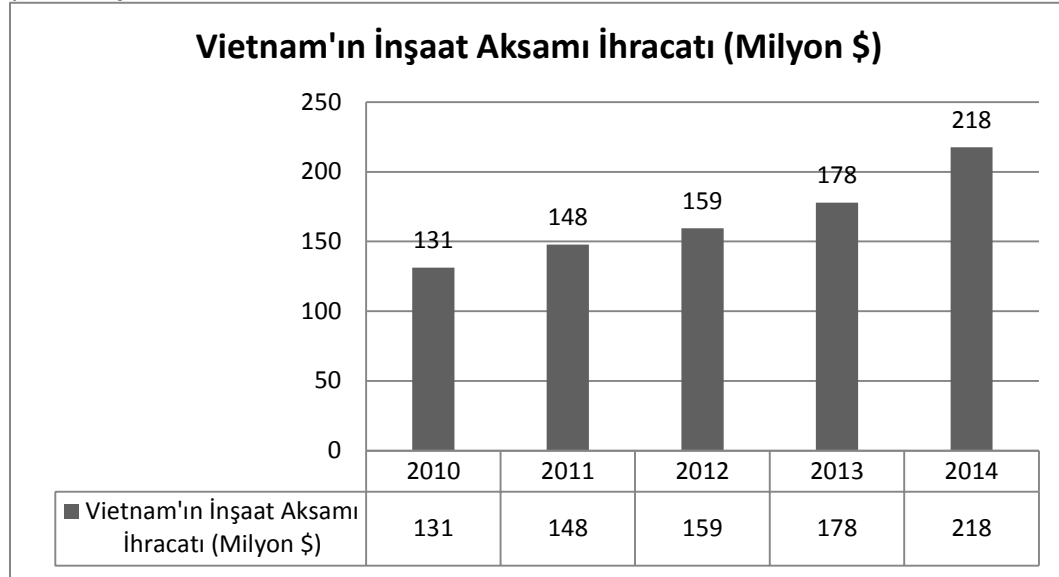
Vietnam'ın Boru İthalatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	457.061	492.775	625.338	572.994	626.423
Çin	102.696	134.820	214.767	148.713	196.448
Kore	121.130	58.494	79.088	104.565	133.823
Japonya	91.725	99.213	130.139	141.342	108.587
Tayvan	31.473	44.060	34.089	32.898	48.669

Rusya	7.780	12.140	15.435	17.872	24.993
Almanya	8.458	7.159	3.635	9.102	15.710
Tayland	8.238	13.349	19.666	11.839	13.106
ABD	12.279	16.463	11.633	12.305	11.268
İtalya	1.775	5.343	4.380	14.499	11.119
Fransa	6.847	16.072	10.834	25.624	10.045
Malezya	25.383	10.460	10.889	6.973	7.135
Endonezya	8.057	7.275	6.511	8.811	5.823
Meksika	134	682	398	466	4.722
Singapur	9.251	25.830	37.650	3.804	3.310
Hindistan	2.908	7.013	5.449	5.237	2.485
Belçika	2.112	1.724	4.030	1.927	2.379
Ukrayna	436	1.454	1.569	874	2.262
Estonya	0	0	0	1.808	2.191
İngiltere	1.521	2.841	2.462	4.204	1.928

Kaynak: Trademap

3.6 Vietnam'ın İnşaat Aksamları Dış Ticareti

Vietnam inşaat aksamı ihracatı 2010 yılında 131 milyon \$ iken, 2014 yılında bu rakam 218 milyon \$'a yükselmiştir.

Kaynak: Trademap

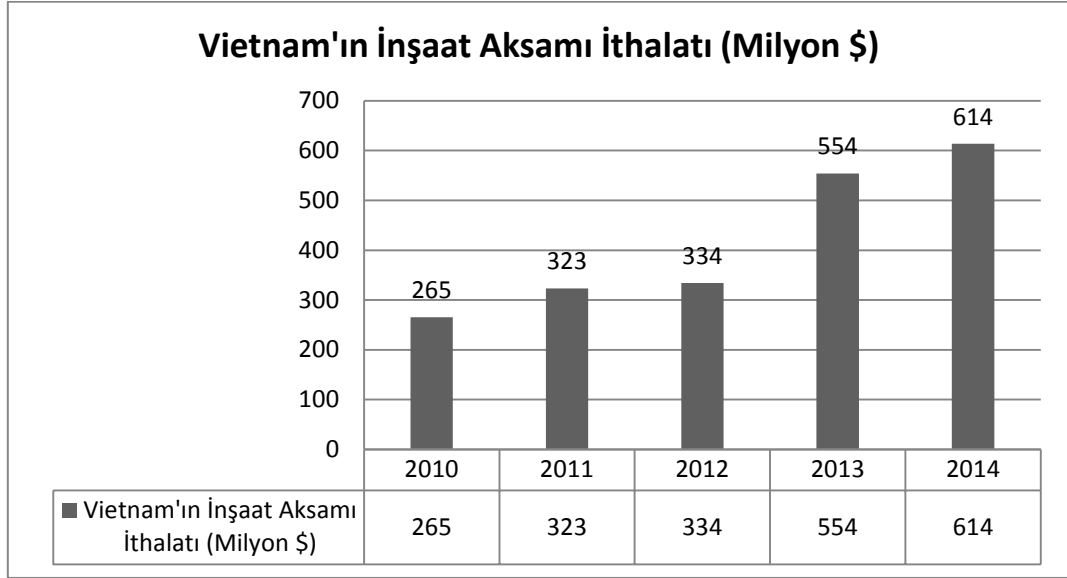
Vietnam'ın inşaat aksamı ihracatındaki en önemli ülkeler Myanmar, Japonya, Avustralya, ABD ve Şili'dir.

Vietnam'ın İnşaat Aksamları İhracatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	131.213	147.774	159.485	177.896	217.585
Myanmar	717	186	2.794	10.906	20.022
Japonya	6.397	4.123	7.974	10.013	18.629

Avusturalya	1.608	1.400	1.686	25.502	17.843
ABD	20.085	7.795	6.926	7.851	16.483
Şili	728	0	0	633	14.273
Lao Dem.Cum.	4.111	6.267	6.541	4.602	9.261
Filipinler	113	492	2.425	4.104	8.959
Polonya	12	63	2	6	8.347
Kamboçya	2.869	8.600	6.383	9.140	7.766
Malezya	34.504	3.647	10.016	6.681	7.655
Singapur	2.165	5.271	6.880	5.012	7.519
G.Kore	8.769	2.915	4.323	1.924	7.278
Tayland	447	1.392	5.657	9.138	7.203
Danimarka	1.766	442	158	41	5.015
Tayvan	2.828	2.745	1.022	1.443	4.903
Endonezya	418	462	1.511	3.019	4.610
Burundi	0	0	0	0	4.069
Suudi Arabistan	6.851	26.439	24.323	1.405	3.798
Kamerun	0	1	0	9.880	3.358
Kanada	29	256	268	252	3.316

Kaynak:Trademap

2010 yılında 265 milyon \$ olan Vietnam'ın inşaat aksamaları ithalatı, 2014 yılında 614 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak:TUIK verileri

Vietnam inşaat aksamaları ithalatında Çin 292 milyon \$ ile birinci sıradadır. Onu sırasıyla Kore, Tayvan, Ukrayna ve ABD takip etmektedir.

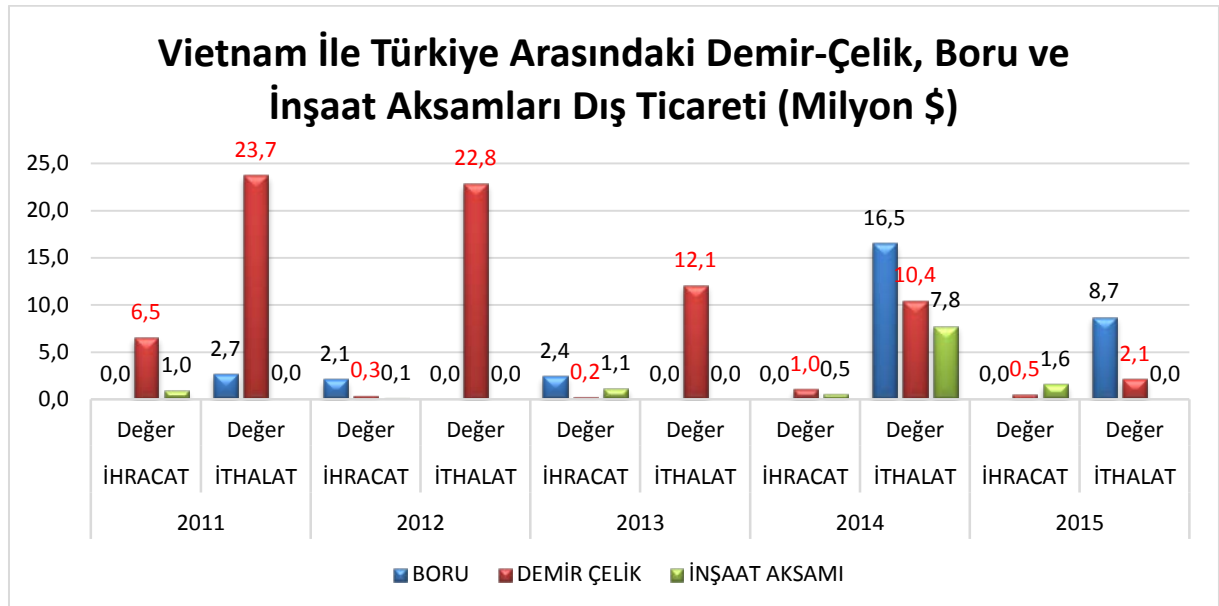
Vietnam'ın İnşaat Aksamı İthalatı (Bin \$)					
	2010	2011	2012	2013	2014
DÜNYA TOPLAMI	264.997	323.089	334.315	554.314	613.885

Çin	145.491	111.193	163.155	206.114	292.294
G.Kore	45.197	74.138	71.545	236.162	185.555
Tayvan	5.420	5.137	2.561	7.525	22.183
Ukrayna	83	49.968	37.410	51.524	19.609
Amerika	15.832	12.624	2.920	1.037	17.416
Avusturya	1.709	1.546	34	267	10.575
Japonya	10.081	16.287	7.250	4.037	10.522
Rusya	265	74	11.710	7.704	7.775
Almanya	8.898	4.803	5.305	3.039	7.411
Malezya	11.589	19.715	10.106	6.407	6.729
Filipinler	48	71	157	2	5.880
Tayland	2.946	4.238	6.227	6.165	3.912
Singapur	840	10.299	3.653	2.234	2.989
Nes Bölgesi	64	810	343	4.585	2.583
Hindistan	723	1.308	1.128	2.471	2.140
Çek Cumhuriyeti	2.080	58	172	217	2.116
Hollanda	2.617	2.316	1.570	5.899	1.954
Güney Afrika	7	0	659	465	1.561
İsrail	87	381	741	344	1.441
İngiltere	3.455	1.091	566	1.616	1.114

Kaynak: Trademap

3.7 Vietnam'ın Türkiye ile Demir Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti

Vietnam ile Türkiye arasındaki boru, inşaat aksamları ve demir-çelik ticaretinin son 5 yıllık rakamları incelendiğinde; Türkiye ile Vietnam arasında özellikle demir-çelik ticaretinde hareketlilik olduğu ve son 2 yılda ticaretimizin arttığı görülmektedir. Demir çelik sektöründe 2011 yılında 6,5 milyon dolarlık ihracat ve 23,7 milyon dolarlık ithalat yapılmış olup, son beş yıldaki en yüksek ithalat rakamları kaydedilmiştir. Bu sektörde en düşük ihracat kaydı 500 bin dolar ile 2015 yılında gerçekleşmiştir. Boru sektöründe ise son iki yılda en yüksek ithalat rakamlarına ulaşılmıştır.

Vietnam İle Türkiye Arasındaki Demir-Çelik, Boru ve İnşaat Aksamları Dış Ticareti (Milyon \$)										
Ülke Adı	2011		2012		2013		2014		2015	
	İHRACAT Değer	İTHALAT Değer	İHRACAT Değer	İTHALAT Değer	İHRACAT Değer	İTHALAT Değer	İHRACAT Değer	İTHALAT Değer	İHRACAT Değer	İTHALAT Değer
BORU	0,0	2,7	2,1	0,0	2,4	0,0	0,0	16,5	0,0	8,7
DEMİR ÇELİK	6,5	23,7	0,3	22,8	0,2	12,1	1,0	10,4	0,5	2,1
İNŞAAT AKSAMI	1,0	0,0	0,1	0,0	1,1	0,0	0,5	7,8	1,6	0,0

Kaynak: TUIK verileri

4. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE VERGİLER

4.1 Dış Ticaret Politikası

Vietnam’da ihracat ve ithalat ile ilgili aktiviteler başlıca üç yasa ile düzenlenmiştir. Bunlar Ticaret Kanunu (2005), ihracat-ithalat kanunu (2005), Gümrük kanunu ve bu kanunlar ile ilgili alt düzenlemelerdir.

Vietnam yasal düzenlemelerine göre Vietnamlı bir firma, ihracat ya da ithalatı yasak veya izne bağlanmadığı sürece her türlü ürünün, yaptığı iş ya da faaliyet alanından bağımsız olarak ihraç ya da ithalatını yapabilir. Ancak yabancı bir firma için aynı kural geçerli değildir. Yabancı firmaların ticari hakları Vietnam’ın DTÖ üyeliği kapsamında yeniden düzenlenmiştir. Bu yeni duruma göre Vietnam’da üretim yapan yabancı bir firma ürettiği malların ülke içinde pazarlamasını ve ihracatını herhangi bir kısıtlama olmadan kendisi yapabilmektedir. Bununla birlikte üretim ile ilgili olmayan ticari faaliyetlerde kısıtlamalar mevcuttur. 1 Ocak 2008 yılında yapılan düzenlemeye göre Vietnam’da üretim yapmayan ancak ürünlerini Vietnam’da pazarlamak isteyen ya da Vietnam’a ihraç etmek isteyen yabancı firma bu işlemleri ancak bir acente ya da distribütör aracılığı ile yapabilmektedir. Bunun yanında yabancı firma Vietnamlı bir firma ile ortak girişim firması kurarak da ürünlerinin iç pazarda satış, dağıtım ve pazarlamasını yapabilir. Ancak bu ortak girişim firmasının sermayesinde yabancı firmanın payı maksimum %49 olabilmektedir. 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla yabancı firmalar sermayesinin tamamı kendilerine ait yabancı yatırım firmaları kurabilmektedirler.

4.2 Tarifeler ve Diğer Vergiler

Vietnam gümrük tarifeleri dört ana kategoriye ayrılmaktadır.

1. Tercihsiz tarife -Normal Ticari İlişkiler -En fazla kayırılan ülke oranları (her hangi bir ülkenin bir ülkeye uyguladığı imtiyazın başka ülkelere uygulanandan daha az olamayacağı kuralı).
2. Ortak tarife (ASEAN ülkelerinden yapılan ithalatlarda)
3. Tercihli tarife: (Vietnam’ın Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığı ülkelerle arasında uyguladığı tarife)
4. Genel vergi oranları (diğer ülkeler, tercihsiz tarife ve en fazla kayırılan ülkelere uygulanan oranlardan %50 daha fazla)

Vietnam’da Ulusal Meclis her bir ürün için vergi dilimleri belirler. Vietnam Maliye Bakanlığı ise bu oranların uygulanmasına ilişkin gözetim ve denetim yetkisine sahiptir.

Vietnam DTÖ Bilgi Teknolojileri Anlaşmasına imza atarak bu anlaşma kapsamındaki ürünlerin ülkeye ithalinde birçok vergiyi kaldırmıştır. Ayrıca DTÖ Kimyasal Uyumlaştırma Anlaşması kapsamında olan ürünlere ilişkin gümrük vergilerini de yüzde 80 oranında düşürmüştür.

Vietnam 2007 yılında bazı ürünler için düşürmüş olduğu vergi oranlarını 2008 yılında tekrar gözden geçirerek arttırmıştır. Söz konusu ürünler kırmızı et ürünleri, beyaz et ürünleri, otomobil ve oto yedek parçalarıdır.

Vietnam'ın DTÖ'ye üyeliğinden sonra ABD tarafından söz konusu ülkeye ihraç edilen belli başlı birçok eşyada gümrük vergilerinin oranını %15 veya daha altına çekilmiştir.

4.3 Malların ve Kişisel Eşyaların Geçici İthalı:

15 Aralık tarihli ve 154/2005/ND-CP sayılı ilgili kanunun 30, 31 ve 32 inci maddeleri uyarınca bazı eşyaların 90 gün içerisinde tekrar ihraç edilmek kaydıyla gümrüksüz olarak Vietnam'a geçici ithaline izin verilmektedir. Söz konusu eşyalar; fuar ve sergilerde sergilenen eşyalar; yabancı gemi veya hava taşıtlarının tamiri için getirilen profesyonel makine ve teçhizat, bunların parçaları ile yedek parçalardır.

Vietnam, Ocak 2007 yılında WTO'nun 150'nci resmi üyesi olarak Eşyanın Geçici Kabulüne İlişkin Sözleşmeyi yani Ata Karnesi sistemini tanımaya yönelik adımlar atmıştır.

Vietnam kanunları uyarınca (işadamları) şahıslar yanlarında iki adet dizüstü bilgisayardan fazla bilgisayar getirememektedirler. İşadamları gümrük görevlilerine söz konusu bilgisayarlarda hangi programların yüklü olduğunu göstermek mecburiyetinde değildirlir. Bu kapsamda herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

4.4 Vietnam Vergi Sistemi

4.4.1 Dolaylı Vergiler

Vietnam'da üç tür dolaylı vergi uygulanmaktadır. Bunlar; KDV (Katma Değer Vergisi), ÖTV (Özel Tüketim Vergisi) ve İthalat/İhracat vergileridir. Dolaylı vergiler, toplam bütçe gelirleri içerisinde yüzde 45'lik önemli bir paya sahiptir.

Katma değer vergisi, bütçe gelirleri içerisinde kurumlar vergisi ile beraber ikinci sırada gelmektedir. Söz konusu vergi, mallar ve hizmetler üzerinden alınmasına rağmen bazı istisnalar bulunmaktadır. Ülkede yüzde %5 ve %10 olmak üzere iki çeşit KDV oranı uygulanmaktadır. ÖTV ise tütün, alkol otomobil, klima, akaryakıt ürünleri, oyun kâğıtları, bahis oyunları ve bazı eğlence hizmetleri üzerinden alınmaktadır.

İthalat ve ihracat vergileri dış ticaret üzerinden alınan vergilerden olup, diğer ülkelerle karşılaştırıldığında vergi gelirleri arasında önemli bir paya sahip olduğu görülmektedir.

1999 yılında yürürlüğe giren KDV Kanunu ile vergi gelirlerinde bir artış olmuştur. 1998 yılında gelir vergisi 11.274 trilyon VND (Vietnam Dong'u) iken bu rakam 1999 yılında yüzde 52 yükselerek 17.116 trilyon VND'ye çıkmıştır. KDV Kanunu, 2003 yılında yapılan ve 2004 yılında yürürlüğe giren değişiklikle birçok ülkede uygulanan KDV sistemleriyle benzerlik taşı hale getirilmiştir.

Özel tüketim vergisi 1990 yılında yürürlüğe girmiş ve tüm ekonomik sektörler homojen bir biçimde uygulanmıştır. Bu vergiden bütün mamulleri ve alkollü içecekler sektörü etkilenmiştir. İlk aşamada ÖTV söz konusu ürünlerle sınırlıyken, 1995 yılında yapılan değişiklikle ithal ürünleri (ithal otomobiller ve akaryakıt) kapsayacak şekilde bir değişikliğe gidilmiştir. İlk başta %20 ile 70% arasında değişen oranlar, 1995 yılında yapılan değişiklikle %15 ile %100 oranında olacak şekilde revize edilmiştir.

1991 ile 1995 arasında ÖTV/KDV oranı yaklaşık 43/100 civarında seyretmiştir. 1998 yılında ÖTV vergisinin kapsamı yerli üretim otomobiller ve klimalar ile aynı zamanda bazı hizmet sektörlerini de kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

2004 yılında yürürlüğe konulan vergi reformu ile KDV sisteminde yeni bir düzenlemeye gidilmiştir. Vergi yükünün azaltılması amacıyla otomobil ve klima vergilerinde ÖTV bir miktar azaltılmıştır. Diğer mal ve hizmetlerdeki ÖTV aynı kalmış, şans oyunları da ÖTV kapsamına alınmıştır. Üretim aşamasında bazı işletmeler tarafından fiyatı düşürmek amacıyla uygulanan transfer fiyatlandırması ile başa çıkabilmek için bazı tedbirler alınmıştır.

İthalat ve İhracat Vergisi Kanunu 26 Aralık 1991 de kabul edilmiş ve 1992 Mart ayında yürürlüğe girmiştir. Bu verginin hesaplanmasında ithal veya ihraç edilen eşyanın miktarı, vergi matrahı ve vergi oranı üzerinden bir hesaplama yapılmaktadır. Söz konusu verginin toplam bütçe gelirlerine oranı 1997 yılında %20,5 iken bu oran 2004 yılında %12'ye düşmüştür. Vergi gelirlerindeki bu azalış, ASEAN, AB ve ABD ile yapılan anlaşmalarda yer alan taahhütler çerçevesinde, karşılıklı olarak vergi oranlarının azaltılmasından kaynaklanmıştır.

4.4.2 Kurumlar Vergisi

Kurumlar vergisi Vietnam ekonomik gelişiminde iki önemli role sahiptir. Bunlardan birincisi gelir yaratma rolüdür. Kurumlar Vergisi gelirleri toplam vergi gelirlerinin yaklaşık %25 ini oluşturmakta ve bu vergiyi en büyük bütçe gelir kalemlerinden biri yapmaktadır. Vietnam gümrük vergilerini DTÖ'ye katılma sürecinde düşürmeye devam ederse bütçe gelirleri içerisinde kurumlar vergisi en az KDV kadar önemli gelir kalemlerinden biri olacaktır.

Kurumlar vergisinin ikinci rolü ise ülkedeki yatırım ortamını iyileştirerek yerli ve yabancı yatırımları teşvik etmesidir. 1986 yılında piyasa odaklı (Doi Moi) ekonomik reform politikaları benimsenmesini takiben Vietnam hükümeti kamu iktisadi teşekküllerinde bir reform hareketine girişmiş ve özel sektör yatırımlarını teşvik etmiştir. Bunun sonucunda özel teşebbüslerin ülkedeki sayısı giderek artmıştır. 2000 yılında Hoi Chi Minh şehrinde borsa kurulmuş ve hemen ardından sermaye piyasası oluşturulmuştur. Doğrudan yabancı sermaye yatırımları Asya'da yaşanan mali krizden sonra ekonomide iyileştirici bir rol oynamış ve ortak faaliyetlerin ekonomide birçok alana yayılmasını sağlamıştır.

Vietnam piyasa odaklı ekonomik reform hareketlerine (Doi Moi) başlamadan önce 80'li yıllar boyunca devletin gelir yapısı değişmemiştir. Devlet bütçesi bu yıllarda daha çok sosyalist ülkelerden gelen dış yardımlara bağımlıydı ve özel sektörden elde edilen vergiler yok denecek kadar önemsizdi. Bu yıllarda bütçe açıklarını kapatmak için devlet para basma yoluna gidiyordu.

Ülkede 80'li yılların vergi toplamadaki en büyük karakteristik özelliği ayrıştırılmış vergi dilimi sistemiydi. Bu sistemde KİT'ler, özel teşebbüsler, şahıslar ve tarım sektörü birbirinden farklı vergilere tabiydi. Kurumlar vergisinin öncüsü olan kâr vergisi 80'li yıllardaki ekonomik reform politikasının bir parçası olarak uygulamaya girmiştir. Özel ve devlet sektöründe ayrı uygulamalar yeknesak hale

getirilerek tarım sektörü dışındaki tüm sektörler için ortak bir kâr vergisi sistemi oluşturulmuştur. Bu vergi sistemi ekonominin gelişmesine birçok katkılar sağlamıştır. Bunlar arasında en önemlisi iş çevreleri arasında vergi adaletinin sağlanması ile vergilendirmede şeffaflığın sağlanmasıdır. 1990 yılında Genel Vergi Kurumu kurulmuş ve taşra idaresinde görevli birimler merkeze çekilmiştir. Bunun sonucunda kâr vergisinden elde edilen gelir toplam vergi gelirleri ve GSYH içerisinde düzenli bir şekilde artmıştır. Ancak, vergi toplamada yaşanan bazı sıkıntılar özellikle yeni gelir çeşitlerinin ortaya çıkması söz konusu vergi düzenlemelerinin genişletilmesi ihtiyacını doğurmuştur. (Örneğin kâr payları, temettü gelirleri, hisse senetleri ve diğer sermaye varlıklarından elde edilen gelirler.) İkinci olarak, bazı vergilerin çifte vergilendirmeye sebep olması ve son olarak da vergilerin sadece vergi kanunlarına değil, iş kanunu, akaryakıt kanunu, yabancı yatırım kanunu ve kooperatif kanunu gibi değişik kanunlara dayandırılması sayılabilir. Söz konusu kanunlarda yer alan hükümler ile vergi hukuku çelişkili hükümler içermekteydi. Bu nedenle vergi sistemi karmaşık, üst üste binmiş ve şeffaf olmayan bir yapıya bürünmüştü. Aynı zamanda Vietnam ekonomisi büyüdükçe ve diğer ülkelerle entegrasyonlara gidildikçe vergi sistemini özellikle kurumlar vergisini uluslararası normlara uygun hale getirmek zorunluluğu ortaya çıkmıştı.

Yukarıda sayılan bu nedenlerden dolayı kâr vergisi kanunu yerine kurumlar vergisi kanunu 1997 yılında yayımlanmış ve 1999 yılında yürürlüğe girmiştir. Söz konusu kanun ile aynı zamanda ekonominin tekrar ihracat merkezli bir yapıya dönüşümü ve kurumlar vergisinin ihracatı teşvik politikalarına hizmet etmesi amaçlanmıştır. Anılan Kanun 5 yıl uygulandıktan sonra 1 Ocak 2004 yılında Revize Kurumlar Vergisi Kanunu yürürlüğe girmiştir.

Vietnam son yıllarda birçok ilerlemeler kaydetmesine rağmen, bazı alanlarda daha fazla reform ihtiyacı hâsıl olmuştur. Ekonomik büyüme için yerli ve yabancı yatırımların önünde kurumlar vergisinin bir engel olmaktan çıkarılması ve uluslararası normlara uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Hükümet bu hedefe ulaşabilmek için uygulamada tarafsızlık ve saydamlığın sağlanması gibi konuları 2010 yılı vergi reformunun öncelikli hedefleri arasına koymuştur.

4.4.3 Kişisel Gelir Vergisi

Yüksek gelir sınıfından alınan bu vergi kanunu 1991 yılında pazar ekonomisine daha fazla uyum sağlanması amacıyla uygulamaya konulmuştur. Pek çok açıdan eksik ve önemsenmeyen bu kanun, 15 sene boyunca yürürlükte kaldıktan sonra ve 3 yıllık tartışmalar sonucunda 2007 Kasım ayında kaldırılarak yeni kanun yürürlüğe girmiştir. Ulusal meclis tarafından onaylanan yeni kanun 2009 yılı itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Yapılan yeni düzenlemeyle bu vergi sürdürülebilir ve istikrarlı bir bütçe gelir kalemi haline gelmiştir. Gelişmiş ülkelerde örneğin ABD, Japonya, Fransa ve Almanya'da bu vergiden elde edilen gelir, toplam devlet gelirlerinin %30 ya da 40'ına tekabül ederken, bu oran Tayland, Malezya ve Filipinler gibi ülkelerde 13 ila 15 oranındadır. Yapılan yeni düzenlemeyle bile Vietnam'da bu oran yüzde 4'ler civarındadır. Ülkede bu verginin 1 milyondan az yükümlüsü bulunmaktadır. Ancak, yapılan birkaç düzeltme ve ekonomide yaşanacak gelişmelerle birlikte bu verginin ilerde devlet gelirleri arasında önemli bir paya sahip olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca ekonomi ve sermaye piyasaları üzerinde bu yeni verginin etkisi görülecek olmakla birlikte, kişisel gelir vergisi gelecekteki gelir sürdürülebilirliği için önemlidir. Ayrıca bu vergi, ülkede "vergi mükellefi" konseptini oluşturacak ve hükümetin yaptığı harcamaların hesabını vermesi ile birlikte insanlar arasında toplumsal sorumluluk duygusunu teşvik edecektir.

4.4.4 Tarife Dışı Engeller

DTÖ üyeliğinden sonra Vietnam ithalatta tarife dışı engelleri ortadan kaldırmak bakımından önemli kararlar almıştır. Bu kapsamda Vietnam ithalatta miktar kısıtlamaları yanında kota, yasak, ön izin, lisans gibi diğer tarife dışı engelleri elimine etme yolunda da önemli adımlar atmıştır. Bununla birlikte silah, mühimmat, narkotik maddeler gibi bazı ürünlerin ticareti ve ithalatı yasaktır.

4.4.5 Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Vietnam Standardizasyon sistemi ürünler ile ilgili 6000'den fazla standardı içermektedir. Standartlar ile ilgili yetkili kurum Vietnam Bilim ve Teknoloji Bakanlığı'na bağlı Standart ve Kalite Genel Müdürlüğü'dür. Ülkedeki spesifik ürünler ile ilgili standartlar bu kurumdan öğrenilebilir.

01 Ocak 2007 yılında yürürlüğe giren Standart ve Teknik Kurallar ile ilgili kanuna göre Vietnam standardizasyon sistemi ulusal (TVCN) ve yerel (TCSS) standartlar olmak üzere iki kısma ayrılmıştır. Ülkedeki bütün ulusal standartlar uluslararası standartlar da göz önünde bulundurularak sektör/madde bazında sınıflandırılmıştır.

4.4.5 Ürünlerin Kayıt Prosedürleri

Vietnam'da üretilen, ithal ya da ihraç edilen bazı ürünlerin kalite kontrol ve denetimi ile ilgili zorunlu kayıt sistemi en son 7 Mart 2006 yılında alınan bir karar ile yeniden düzenlenmiştir. Hangi ürünler ile ilgili ne tür kalite kontrol ve kayıt prosedürleri olduğu Vietnam Standart ve Kalite Departmanı'nın web sayfasından ulaşılabilir. (www.tcvn.gov.vn).

İthalat Lisansı Gerektiren Ürünler ve Onay Mercileri

ÜRÜNLER LİSANS MAKAMI

Tıbbi Cihazlar ve Ekipmanlar Sağlık Bakanlığı

Aşılar Sağlık Bakanlığı

Eczacılık Malzemeleri Sağlık Bakanlığı

Yemler Tarım Bakanlığı

Veterinerlik ürünleri Tarım Bakanlığı

İhraç için deniz ürünleri Tarım Bakanlığı

Zirai ilaçlar ve gübre Tarım Bakanlığı

Hormonal maddeler Tarım Bakanlığı

Dinamit ve ilgili ürünler Endüstri Bakanlığı

4.4.6 Kambiyo Rejimi

Vietnam 2005 yılında IMF ile yaptığı anlaşmaya göre; IMF izni olmadan ödemelerde ve uluslararası para transferlerine herhangi bir kısıtlamaya gitmeme, ayrımcı mali düzenlemeler ve çoklu döviz kuru uygulaması yapmama konusunda taahhütte bulunmuştur. İhracat ve ithalat ile ilgili para transferleri, borç ve krediler, net yatırım gelirleri, borç kredi faizleri, banka kredileri vb. bütün para transferleri serbestçe yapılabilmektedir.

Yabancı firmalar ve bireyler tarafından elde edilen karlar serbestçe yurtdışına çıkarılabilmekte, gelirler Vietnam Dongu olarak elde edilmişse yabancılar bu gelirleri serbestçe yabancı paraya çevirebilmektedir. Ülkede yapılacak dolaylı yatırımlar VND ile yapılmak zorundadır. Ayrıca bu alanda yapılacak para transferleri yetkili kredi kurumları aracılığı ile yapılmak zorundadır.

Genel kural olarak Vietnam içindeki tüm para transferleri VND olarak yapılmak zorundadır. Bunun bazı istisnaları vardır.

Yerli veya yabancı bir kişi Vietnam'a giriş ve çıkış esnasında üzerinde bulunan yabancı para, VND, seyahat çeki, altın tutarı 7000 USD'den fazla ise bunu gümrükte deklare etmek zorundadır. Bu miktardan fazla miktarların yurtdışına çıkarılması için yetkili bir kredi kurumundan ya da Merkez Bankasından önceden izin alınması gerekir.

5.DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

1986 yılında Vietnam Komünist Partisinin uygulamaya koyduğu ve doi moi adı verilen yenileşme politikalarının yürürlüğe girmesinden sonra yabancı yatırımlara yönelik ilk yasal düzenleme 29 Aralık 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yabancı yatırımlar ile ilgili olarak daha sonra 1990, 1992, 1996 ve son olarak da 2001 yılında Vietnam'da yabancı yatırım hakkındaki kanun 01 Temmuz 2001 yılında yürürlüğe girmiştir.

Vietnam'ın 11 Ocak 2007 tarihinde Dünya Ticaret Örgütü'ne tam üye olması ile mal ve hizmet ticareti, tarifeler ve gümrük işlemleri, yatırım önlemleri (TRIMS), Fikri Mülkiyet Haklarının korunması (TRIPS) gibi birçok alanda uluslararası taahhüt altına girmiştir. Bu sayede ülkedeki ekonomik özgürlükler artmış, mal ve hizmet ihracatında, dış ticaret politika uygulamalarında ve yasal düzenlemelerde daha fazla açıklık ve şeffaflık sağlanmıştır. Bu bakımdan ülke özellikle 2007 yılından itibaren yabancı yatırımcılar için sağladığı diğer avantajlar nedeniyle daha cazip hale gelmiştir. Sonuç olarak yabancı yatırımcıların çalışma ortamının düzeltilmesi ve DTÖ üyeliği ile birlikte ülkeye gelen doğrudan yatırımların miktarında önemli bir sıçrama yaşanmıştır.

IMF verilerine göre 2009 yılında ülkeye gelen doğrudan yabancı yatırım miktarı 2008 yılına göre 2 milyar dolar düşerek 7,6 milyar dolara gerilemiştir. 2010 yılında yeni yatırım taahhütleri (varolan yatırımlara yapılan ek yatırımlar hariç) yıllık bazda %18 düşüşle 18,6 milyar dolara gerilemiş, ancak gerçekleşen yatırım miktarı %10 artışla 11 milyar dolara yükselmiştir. Bu rakamlardan da anlaşılacağı DYY'lerin önemli bir kısmı taahhüt edilen süre içinde gerçekleşmemiştir. 2011 yılı ise Vietnam için DYY açısından zayıf bir sene olarak değerlendirilebilir. 2011 yılında ülkeye giren DYY 7,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2012 yılında ise DYY 16,3 milyar dolara çıkmıştır.

Vietnam'ın canlı ekonomisi yabancı yatırımcıların dikkatini çekmektedir. Siyasi hayattaki düzen ve ucuz işgücü diğer önemli faktörlerdir. Vietnam yatırımlarını çeşitlendirmek isteyen birçok yatırımcı tarafından Çin'e alternatif olarak görülmektedir. Vietnam komşusu olan diğer Güneydoğu Asya ülkelerine göre daha az yabancı sermaye çekmektedir. Yabancı yatırımların etkileri de şu anda diğer ülkelere göre daha azdır. Yabancı yatırımların ülkede sağlaması beklenen teknoloji gelişimi henüz istenen seviyelere ulaşamamıştır. Son yıllarda yabancı sermayeli şirketlerin ülkenin toplam çıktısı içindeki payı giderek artmaktadır. Özellikle otellere, Restoranlara gayrimenkullere yönelik yabancı sermaye yatırımlarıyla birlikte ülkenin güneyinde yer alan şehirlerde manzara çok çabuk değişmektedir. Arzdaki büyük artış ve buna göre zayıf kalan talep karşısında gayrimenkul fiyatlarında düşüş riski vardır. Bunun yatırımlara getirisi üzerinde olumsuz bir etkiye yol açması mümkündür.

Vietnam'a yönelik Doğrudan Yabancı Yatırımları (DYY) birçok farklı ülkeden gelmekle birlikte Asya ve Avustralya bölgesinin ağırlığı göze çarpmaktadır. DYY taahhütleri ağırlıklı olarak gayrimenkul, inşaat, imalat, otel ve restoran sektörlerine yöneliktir.

Lisanslı Doğrudan Yabancı Yatırım Projeleri (Yatırım alanı bazında)

Proje sayısı-	Kayıtlı sermaye-	Proje sayısı-	Kayıtlı sermaye-
---------------	------------------	---------------	------------------

	2010	2010	2011	2011
		(milyon USD)		(milyon USD)
Gayrimenkul	33	6827,9	25	869,9
Konaklama ve yiyecek/içecek	39	315,5	25	476,8
İmalat	478	5979,3	464	7788,8
Madencilik	-	-	5	98,4
İnşaat	174	1816,0	149	1296,4
Eğlence	8	62,3	9	153
Toptancılık, perakendecilik, tamirat	177	462,1	170	499,1
Elektrik, gaz, su	6	2952,6	7	2528,5
Antrepoculuk	20	315,5	19	74,9

Kaynak: General Statistics Office

Lisanslı Doğrudan Yabancı Yatırım Projeleri (Ülkeler ve bölgeler bazında)

ÜLKELER	Proje Sayısı	Kayıtlı Sermaye*
	2011	(milyon \$)-2011
TOPLAM	1186	15598,1
Hong Kong	53	3460.7
Japonya	227	2622.0
Singapur	113	2306.4
Güney Kore	288	1540.2
Çin	85	757.7
Tayvan	69	579.0
Britanya Virjin Adaları	21	496.8
Malezya	23	458.3
Lüksemburg	3	398.1
Hollanda	15	394.2
Birleşik Krallık	14	334.5
Finlandiya	2	302.1
ABD	48	299.9
Samoa	6	277.6

İsviçre	9	269.0
Tayland	36	212.4
Avustralya	25	188.3
Kıbrıs	2	144.3
Brunei	11	79.5
Cayman Adaları	1	69.6
Fransa	20	62.9
Almanya	14	56.3
Kanada	14	52.8
Rusya Fed.	7	38.7

*: Önceki yıllarda gerçekleşen projelerin ek sermayeleri dahil

Kaynak: General Statistics Office of Vietnam

Genel olarak değerlendirildiğinde Vietnam'ın doğrudan yabancı sermaye yatırımları bakımından bazı avantajları ve dezavantajları vardır. En önemli avantajları; politik istikrar, ekonomik yapı, bölgedeki diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında sosyal ve ekonomik güvenliğin daha fazla olması, yüksek ekonomik büyüme hızı ve buna bağlı olarak kişilerin gelirlerindeki hızlı artış ve 85 milyonluk nüfusu ile gelişmekte olan bir pazara sahip olmasıdır. Her ne kadar ülkedeki işgücünün fazlalığı ve düşük işgücü maliyeti bazı sektörler için (tekstil ve ayakkabı) avantaj gibi görünse de yetişmiş işgücü azlığı özellikle yüksek teknoloji sektörlerindeki yatırımlar bakımından dezavantaj yaratmaktadır. Ulaşım, taşımacılık, elektrik arzı ve kalitesi, telekomünikasyon, bankacılık ve yedek parça üretimi gibi teknik ve ekonomik altyapının yeterince gelişmemesi doğrudan yabancı yatırımlar bakımından ülkenin diğer önemli dezavantajlarıdır.

Ülkede yabancı yatırımlar konusunda yetkili olan Yabancı Yatırım Ajansı (FIA) Planlama ve Yatırım Bakanlığına (MPI) bağlı olarak çalışmaktadır. Yabancı yatırımlar konusunda Merkezi anlamda yetkili kurum MPI'dir. Ülkedeki Yabancı Yatırım Ajansı'nın görevleri ise genel olarak Vietnam'ın yabancı yatırımlar konusundaki politikalarını belirlemek, yabancı yatırımları teşvik etmek, gözetlemek ve denetlemek ve bu alanda danışmanlık hizmeti vermek olarak sayılabilir.

Vietnam yabancı yatırımlar konusunda çeşitli teşvikler vermektedir. Tercihli kurumlar vergisi oranları uygulamak, kurumlar vergisinden tamamen muafiyet veya indirim, ithalat vergisi muafiyeti, telif ücret vergisi muafiyeti, arazi kullanımı veya kiralama ücretlerinden muafiyet, yap-işlet-devret öncelikleri, vs, yabancı yatırımlar için Vietnam hükümetinin uyguladığı başlıca teşviklerdir.

Vietnam hükümeti, yatırım teşvikleri için stratejik sektörler belirlemiştir. Bunlar genellikle yüksek katma değer yaratan ve üretim için ileri teknoloji gerektiren sektörler ile yüksek istihdam yaratan sektörler ve daha çok altyapı yatırımı gerektiren sektörlerdir.

Ülkeye yatırım yapan yabancı yatırımcılara hükümet tarafından; yatırımların kamulaştırılmayacağı, fikri mülkiyet haklarının korunacağı, sermaye ve kar transferinde herhangi bir zorluk çıkarılmayacağı, daha sonradan yapılacak yasal düzenlemeler ile yatırımcıların zarara uğratılmayacakları veya farklı uygulamalara tabi tutulmayacakları konusunda güven artırıcı çeşitli garantiler verilmektedir.

Vietnam hükümeti her ne kadar özel sektör yatırımlarını teşvik etse de bankacılık ve finans, yayıncılık, sağlık, gayrimenkul, madencilik ve eğitim sektörlerinde yapılacak özel sektör yatırımlarında hem yerel hem de yabancı yatırımcılar için ilave şartlar istenmektedir.

Yabancı yatırım prosedürleri yatırım miktarlarına göre belirlenmektedir. Vietnam Yatırım Ajansı (FIA) verilerine yabancı yatırım miktarı 16 Milyon dolardan daha az ise yatırım lisansı alma süresi ortalama 15 işgünüdür. Yatırım miktarı daha fazla ise veya yukarıda bahsedilen ve yatırım için ilave şartlar gerektiren sektörlerle yönelik ise bu süreç 20 ila 40 gün arasında olmaktadır.

5.1 Özel Bölgeler

Vietnam hükümeti yatırımcıların daha ayrıcalıklı hizmet alabilmesi, çeşitli vergi ve gümrük tarife indirimlerinden yararlanabilmesi için bazı özel bölgeler dizayn etmiştir. Bunlar; endüstri bölgeleri, serbest ticaret bölgeleri ve yüksek teknoloji bölgeleridir.

Bu bölgelerde faaliyette bulunan yerli ve yabancı firmalar çeşitli vergi avantajları yanında ürettikleri ürünleri ihraç etmeleri durumunda hammadde ithalatı için vergi vermemektedirler. Vietnam ayrıca DTÖ anlaşması kapsamında tarife dışı engelleri de elimine etmektedir.

Vietnam da 194 tane endüstri ve serbest ticaret bölgesi bulunmaktadır, 2009 yılı itibarıyla bu bölgelerde faaliyette bulunan lisanslı yabancı yatırımcı sayısı 3,325 olup, toplam yatırım miktarı 39,3 milyar dolardır. Bu bölgelerde çalışan toplam işçi sayısı ise yaklaşık 1,1 milyon kişidir.

Endüstri ve Serbest ticaret bölgeleri, sağladıkları vergi ve tarife muafiyetlerinin yanı sıra, altyapı olanakları nedeniyle de yabancı yatırımcılar tarafından tercih edilmektedir. Hâlihazırda bu bölgelerde gıda işleme, tekstil ve giyim gibi daha çok hafif sanayi kolları faaliyette bulunmakta olup, ağır sanayi yatırımlarının sayısı azdır.

Bu bölgelerdeki taşımacılık, dağıtım ve depolama alanlarında hizmet veren antrepolar bulunmaktadır. Ancak gümrük ve sigortacılık işlemleri için yabancı firmaların bölgesel gümrük ofislerine müracaat etmeleri gerekmektedir. Bu bölgelerdeki gümrük işlemleri ve ürünlerin teslim süresi konusunda standart bir süre olmayıp, bu işlemler bazen uzun sürebilmektedir.

İthal edilen veya ihraç amaçlı üretilen çoğu ürün bölgesel gümrük ofislerine bağlı antrepolarda depolanabilmektedir. Ancak Vietnam'a ithalatı veya ülkeden ihracatı yasak olan ürünler, Vietnam'da üretilen sahte marka veya sahte etiket taşıyan ürünler ile çevreye ve genel halk sağlığına zararlı ürünlerin bu bölgelere girmesi ya da depolanması yasaktır. Bu antrepolarda depolama yapılacak ürünler ile ilgili olarak, ürün limana gelmeden en az 24 saat önce ilgili gümrük ofisine başvurulup depo sahipleri ile kiralama sözleşmesi yapılması gerekmektedir.

Bu antrepolarda ürün depolamak için gerekli olan evraklar; ürünleri antreposunda depolayacak olan antrepo yetkilisi ile yapılan sözleşme, antrepo kira sözleşmesi, gemi yükleme faturası, ürünlere ait menşe şahadetnamesi ve gümrük beyannamesidir.

5.2 Ülkede İş Kurma Mevzuatı

Vietnam'da ticari faaliyette bulunmak isteyen yabancı firmalar aşağıda belirtilen üç tip lisanstan birine sahip olmak zorundadır.

5.3 Temsilcilik Ofisi Lisansı

Temsilcilik ofisi lisansı şehirlerdeki ilgili ticaret departmanları tarafından verilmektedir. 25 Temmuz 2006 yılında yayınlanan kanun (72/2006/ND-CP) ve 28 Eylül 2006 tarihinde yayımlanan (11/2006/TT-BTM) sirkülerde ülkedeki temsilcilik ofisi açmanın şartları, bu ofislerin hak ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Bu kapsamda temsilcilik ofisi; yerel faaliyetleri için ofis kiralayabilmekte, belli sayıda uzman olmak şartıyla yerel personel çalıştırabilmektedir. Temsilcilik ofislerinin faaliyetleri, genel olarak ana firma adına pazar araştırması yapmak, pazarlama ve satış faaliyetlerini takip etmek veya gözetlemek ve ana firmanın uzun dönemli yatırım faaliyetlerini yürütmek gibi belli alanlar ile sınırlandırılmıştır.

Temsilcilik ofislerinin ticaret yapma, profesyonel danışmanlık yapma vb, gibi gelir getirici faaliyetlerde bulunması kesinlikle yasaklanmıştır.

Temsilcilik ofisi lisansı yabancı firmalara bir bölgede sadece bir ofis açmasına müsaade etmektedir. Aynı bölgede ya da diğer bölgelerde başka bir temsilcilik ofisi açmak isteyen yabancı firmaların her bir ofis için başka bir lisans başvurusu yapmaları gerekmektedir. Birden fazla temsilcilik açmak isteyen firmaların ilk lisans başvurularında kaç tane temsilcilik ofisi açmayı planladıklarını resmi makamlara bildirmeleri tavsiye edilmektedir. Daha sonra karar verirse, yetkili makamlar ilk temsilcilik ofisinin faaliyet ve performansına ilişkin dokümanlar talep edebilmektedir.

Lisans başvurusu için ana firma ile ortaklık yapısı, şirket kuruluş sözleşmesi gibi ana firmaya bazı dokümanlar hazırlanmalı, firmanın Vietnam'daki temsilcisinin adı ve ofisin Vietnam'daki adresi belirlenmelidir. Başvuru işlemleri ortalama 15 günde sonuçlandırılmaktadır.

5.4 Şube Lisansı

Yabancı firmaların Vietnam'da şube açması ve yönetmesi Vietnam ticaret kanunu ile düzenlenmiştir. Bu lisans Vietnam'da özellikle hizmet sektöründe faaliyette bulunmak isteyen yabancı firmalara verilmektedir. Bu sektörler genellikle Vietnam hükümeti tarafından yakından takip edilen ve gözetlenen bankacılık, finans, sigortacılık, pazarlama ve reklamcılık, eğitim, turizm, lojistik gibi hizmet sektörü faaliyet kollarıdır. Ayrıca bazı yabancı tütün firmalarına da şube lisansı verilmiştir. Çoğu yabancı firma Vietnam'da başlangıçta temsilcilik ofisi açmış, daha sonra şube lisansı almıştır.

Yukarıda sayılan alanlarda faaliyette bulunan ve Vietnam'da şubesi bulunan yabancı firmalara ait şubeler mal ve hizmetlerin ihracat ve ithalatı konularında bazı sınırlamalara tabidirler. Ayrıca ticari faaliyetleri ve sahip oldukları varlıkları bakımından Vietnam'da uygulanan kurumlar vergisine tabidirler.

Şube lisansı için başvurular genellikle Vietnam Endüstri ve Ticaret Bakanlığı tarafından verilmektedir. Bazı alanda farklı otoriteler de lisans verme konusunda yetkilidir. (bankacılık lisansı için Vietnam Merkez Bankası, yabancı hukuk büroları için Adalet Bakanlığı gibi).

5.5 Yabancı Yatırım Lisansı

Vietnam'da yatırım lisansı düzenleme yetkisi bakımından yetkili kurum Vietnam Yatırım ve Planlama Bakanlığıdır, Hanoi ve Ho Chi Minh City'de ofisleri bulunan Bakanlık, yatırım lisansı başvurularını genellikle 15-60 günlük bir surede sonuçlandırmaktadır. Son yıllarda yatırım izni verme ve lisans düzenleme konusunda yerel otoritelere de bazı sınırlar dâhilinde kısmi yetki verilmiştir. Ayrıca 'A grubu' olarak nitelendirilen ve genellikle telekomünikasyon, petrol ve doğalgaz, altın madenciliği gibi

belli bazı alanlardaki projeler için Başbakanın izni gereklidir, Bu konularda Vietnam Yabancı Yatırım Ajansı Başbakanlığa danışmanlık hizmeti yapmaktadır.

Vietnam'da yatırım yapmak isteyen yabancı firmalar çeşitli araçlar kullanarak yatırım faaliyetinde bulunmaktadırlar. Bu yöntemler:

5.6 İş Ortaklığı (Business cooperation)

Yabancı firmalar bu yöntem ile özellikle büyük ölçekli projelere yatırım yapabilmekte ve elde ettikleri gelirlerini kendi ülkelerine serbestçe aktarabilmektedir. Bu yöntem ile yapılan iş kontratına göre; taraflar kurulan şirketin borç ve alacaklarından müştereken ve müteselsilen sorumlu olabilmekte ayrıca elde edilen gelir de sözleşmeye göre paylaşılabilir. Yabancı yatırımcılar bu çeşit iş anlaşmalarında personel ve vergi gibi konularda daha az bağlayıcı kurala tabi olduğundan iş yapma bakımından daha bağımsız hareket edebilmektedir.

İş ortaklığı kurulabilmesi için; taraflar arasında bir kontrat imzalanarak bu kontratın yetkili otorite tarafından onaylanması gerekir, Vietnam kanunlarında iş ortaklığı sözleşmelerinin süresi 50 yıl ile sınırlandırılmıştır. Taraflar iş anlaşması süresi içerisinde hisselerini bu hisselerle bağlı ön alım haklarını birbirlerine veya diğer kişilere devredebilmektedir. Bu tür ortaklıklar genellikle Vietnamlı posta ve telekomünikasyon firmaları tarafından tercih edilmektedir.

5.7 Ortak Girişim (Joint Venture)

Bu tür ortak girişimlerde yabancı firmalar Vietnam'da kurulan şirket sermayesinin en az %30'una sahip olmak zorundadır. Ortak girişim firması kurulabilmesi için yetkili otoritelerden onay alınması gerekir. Onay başvurusunda bulunmak için taraflar ortak girişim projesi için bir fizibilite çalışması yapması, kendi aralarında sözleşme imzalamaları, yasal ve finansal durumlarını gösteren ilgili belgeleri temin etmeleri ve ortak girişim firmasının kuruluş sözleşmesinin hazırlanması gerekmektedir. Bu tür firmaların isminin Vietnamca ya da Vietnamca ve İngilizce (aynı anda) olması gerekir.

Vietnam'daki yabancı sermaye ile ilgili mevcut yasaya göre; kredi kurumları, vb bazı iş kolları dışındaki ortak girişim firmalarının sermaye tutarları ile ilgili belirlenmiş bir miktar yoktur. Bununla birlikte firmanın yasal sermayesi toplam yatırım miktarının en az %30'u kadar olmalıdır. Vietnam kanunlarına ortak girişim anlaşmalarının süresi 50 yıldır ve talep edilmesi halinde 70 yıla kadar uzatılabilmektedir. Taraflar anlaşma süresi içerisinde hisselerini bu hisselerle bağlı ön alım haklarını birbirlerine veya diğer üçüncü taraflara devredebilmektedir.

Ortak girişim firmaları, tarafların temsil edildiği bir yönetim kurulu oluşturmak ve yılda en az bir kez toplamak zorundadır. Şirketin Genel Müdürü, genel müdür yardımcıları yönetim kurulu tarafından atanmak zorundadır. Şirketin genel müdürünün ya da birinci derecede yetkili genel müdür yardımcısının Vietnam vatandaşı olması gerekmektedir.

Sermayesinin tamamı (%100) yabancı olan firmalar

Mevcut yasada herhangi bir sınırlama olmaması durumunda Vietnam'da yetkili otoriteden izin almak suretiyle yatırım amaçlı ve sermayesinin tamamı yabancılara ait olan firma kurulabilmektedir. Yetkili merciiye başvurmadan önce; yatırım projesinin fizibilite çalışması yapılmalı, firmanın kuruluş amacı veya tüzüğü ile yatırımcının yasal ve finansal durumunu gösterir belgelerin hazırlanması gerekmektedir. Bu firmalar 50 yıllığına kurulabilmektedir, Firmanın yasal temsilcisi olan genel müdürünün isminin firma kuruluş sözleşmesinde belirtilmesi gerekir.

5.8 Yabancı işçi Çalışma İzni

Vietnam’da yabancı işçi çalıştırma ve oturma izni başvuru işlemleri için dosya hazırlama ve başvuru işlemini yapma yetkisi işverenin (firma ve kurumlar) sorumluluğundadır. Başvurular İşçi Savaş Malulleri ve Sosyal İşler Bakanlığı’nın yerel ofislerine yapılmaktadır.

Başvuru süreci yaklaşık 15 gün sürmekte maliyeti ise yaklaşık 25 USD tutarındadır. Yabancı işçi olarak çalışabilmek için;

- En az 18 yaşında ya da daha büyük olmak,
- Fiziki olarak başvurulan işe uygun olmak,
- Yüksek teknik ya da profesyonel özelliklere sahip olmak,
- Adli sicili temiz olmak,
- Bulaşıcı vb, hastalıklar ile ilgili Vietnam yasalarının istediği şartlara haiz olmak gerekmektedir,
- Bu özellikleri taşıyan kişilerin iş başvuru dosyalarında;
- İşveren tarafından izin verildiğine dair başvuru dilekçesi,
- Vietnam’da işçi olmak için başvuru dilekçesi,
- Yabancı işçinin yaşadığı ülkenin yetkili mercilerinden alınan adli sicil kaydı,(işçilik başvurusunda bulunan yabancılar Vietnam’da 6 aydan fazla süre ikamet etmişler ise Vietnamlı yerel otoritelerden de sabıka kaydı almaları gerekmektedir,)
- İşçinin kendi ülkesinden aldığı sağlık raporu (işçi Vietnam’da ikamet ediyor ise Vietnam Sağlık Bakanlığı tarafından onaylanması gerekmektedir)
- Yabancı İşçinin mesleği ile ilgili sertifikalar (diploma vb,)
- Ön yüzden çekilmiş 3 adet vesikalık resim bulunması gerekir,

Üç aydan daha az süre için Vietnam’da çalışacak olan kişiler, Vietnam yasalarına göre kurulan limited şirketin yönetim kurulu üyeleri, Vietnam’daki temsilcilik ofisi ya da yabancı firma şubesi temsilcisi ve Vietnam Adalet Bakanlığı’ndan faaliyette bulunmak için sertifika alan avukatlar ülkede çalışmak için izin almak zorunda değildir.

Vietnam hükümeti 25 Mart 2010 tarihinde yayınladığı yeni düzenleme ile (34/2008/ND-CP) ülkede yabancı işçilerin çalışması konusunda iyileştirmeler yapmıştır.

Yeni düzenleme ile yabancı uyruklu işçilere 36 aya kadar çalışma izni verilmektedir, Ancak çalışma izninin sona ermesi, yabancı iş kontratının sona ermesi ve iş sözleşmesinin içeriğinin çalışma iznine aykırı olması durumunda bu süreye bakılmaksızın çalışma izni sona ermektedir.

Sözleşmesi sona eren işçilerin çalışma sürelerini uzatmak için Vietnam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına başvurmaları gerekmektedir. Yabancı işçilerin yerine istihdam üzere Vietnamlı işçileri eğiten, ancak 36 aydan daha fazla zamana ihtiyaç duyulan projelerde, işverenler çalıştıracakları yabancı işçiler için 36 aydan daha uzun süre için çalışma iznine başvurabilmektedirler.

Geçici süre için (deneme amaçlı) Vietnam’a gelen yabancı işçiler en az yedi gün önceden, isim, doğum tarihi, uyruğu, pasaport numarası, işe başlama ve bitiş tarihi ve işin niteliği konusunda çalışma Bakanlığı’nın yerel departmanlarına bilgi vermek zorundadırlar.

Vietnam’da faaliyet gösteren yabancı firmaların yönetim ve uzman kadrolarında çalışan Vietnamlı personelin sayısı toplam çalışanların en az %20’si oranında olmak zorundadır.

6.PAZAR İLE İLGİLİ BİLGİLER

6.1 Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

6.1.1 Fikri Mülkiyet Haklarının Korunması

Vietnam Dünya Fikri Mülkiyet Haklarını Koruma Organizasyonu (WIPO) üyesidir ve Endüstriyel Mülkiyet Haklarının Korunması Hakkındaki Paris Konvansiyonunu imzalamıştır. Ayrıca Patent İşbirliği Anlaşmasını, uluslararası markaların korunması hakkındaki Madrid Anlaşmasını ve Berne Konvansiyonunu, 2007 yılında yapılan bu konudaki Roma anlaşmasını imzalamıştır. Vietnam DTÖ üyeliği kapsamında TRIP anlaşmasını taraf olmuş ve bu çerçevede TRIPS standartlarının ülkede uygulanması için gerekli yasal çerçeveyi oluşturmaya başlamıştır.

Ülkede fikri mülkiyet haklarının korunması ile ilgili olarak temel bir yasal çerçeve ve buna bağlı olarak çeşitli kurallar olmasına rağmen, fikri mülkiyet haklarının korunması ve ihlallerin önlenmesi bakımından ülke hala değişim ve gelişim aşamasındadır. Yasal düzenlemelerde önemli ilerlemeye rağmen ülkede fikri mülkiyet haklarının korunması bakımından uygulamaya yönelik eksiklikler ve ihlaller yaygındır. Özellikle iç pazardaki tüketim mallarında sahte marka, etiket ve taklit ürünler oldukça yaygındır.

Vietnam’da fikri mülkiyet hak ihlalleri konusu ile ilgilenen ve bu alanda yetkili kurumlar; Bilim ve Teknoloji Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Endüstri ve Ticaret Bakanlığı Pazar Yönetim Bürosu, Halk Güvenliği Bakanlığı Ekonomi Polisi Bürosu, Maliye Bakanlığı Gümrük Ofisi ve Sivil Mahkemelerdir. Bu kurumlar arasında görev paylaşımı ya da sorumluluk açısından kesin bir ayrım yoktur. Hak ihlallerine karşı uyarı yazısı göndermek ya da mahkemelere başvurmak çok etkili bir yöntem değildir. Vietnam Ulusal Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Ofisi’nden (NOIP) ilgili uyarı yazısını eklemedikten sonra yazılı uyarı dikkate alınmamaktadır. Yerel mahkemelere başvurmak ise uzun zaman almakta ve maliyetli olmaktadır. Vietnam’da mahkemeler bu alandaki ihlaller ile mücadele etmek ve karar almak için ayrıntılı yasal düzenlemelere sahip değildir ve bu konuda yeterli tecrübeleri de yoktur.

Yabancı firmaların Vietnam’da fikri mülkiyet haklarını koruması için öncelikle, genel ve kapsamlı bir stratejik plan yapılmalıdır. Bu çerçevede yerel kanunlara göre gerekli kayıtlar ve başvurular öncelikli olarak yapılmalıdır. Bu konuda yerel avukatlardan ya da danışmanlık firmalarından yardım alınabilir. Ancak yine de hak ihlalleri ile mücadele konusunda başlangıç aşamalarında yönetsel ve polisiye tedbirler daha etkili bir yöntemdir.

6.2 Dağıtım Kanalları

6.2.1 Satış ve Dağıtım Kanalları

Vietnam yasalarına göre; kendi ürünlerinin yerel pazarda satış ve dağıtımını yapmak için yatırım lisansı bulunmayan yabancı firmalar, ürünlerinin satış, pazarlama ve dağıtımını ancak yerel bir distribütör ya da acente aracılığı ile yapabilmektedirler.

Vietnam’da acenteler yabancı menşeli ürünleri komisyon karşılığında satmaktadırlar. Acentelerin iç pazarda satış ve pazarlama faaliyetleri ve ürünlerin garantisi ve satış sonrası hizmetler ile ilgili sorumlulukları bulunmaktadır. Bu sorumlulukların sınırı acente ile ana firma arasında yapılan anlaşma ile belirlenmektedir. Yapılmayan ödemeler ile ilgili sorumluluk yabancı firmaya aittir. Yabancı firmalar bazı durumlarda acente anlaşması yapmak yerine bireysel satış temsilcisi atayabilmektedir. Birçok faydasına rağmen, çoğu zaman satış temsilcisi atamak acente ile anlaşmaktan daha risklidir.

Yabancı firmalar ürünlerinin satış ve pazarlamasını distribütörler aracılığı ile de yapabilmektedir. Taraflar arasında (yabancı firma ile yerli distribütör) yapılan distribütörlük anlaşması gereği yerel

temsilci ana firmadan ürünleri Vietnam'da satmak üzere satın alır. Bazı durumlarda yerel alıcılar direk ana firmadan alım yapmak istemekte bu durumlarda da distribütörler acente gibi faaliyette bulunabilmektedirler.

Vietnam'da faaliyette bulunmak isteyen yabancı firmalar sadece Vietnamlı firmalar ile değil, bu ülkede yerleşik ama yabancı sermayeli firmalar ile de çalışabilmektedirler. Bu firmalar ile çalışmak iletişim kolaylığı, mal ithalat ve ihracatı konularında tecrübeleri ve uzman kadroları nedeniyle çoğu zaman daha avantajlı olabilmektedir.

1 Ocak 2009 tarihinden itibaren DTÖ kuralları gereği Vietnam ülkede sermayesinin tamamı yabancı olan dış ticaret firmalarının kurulmasına ve ülkede faaliyette bulunmasına izin vermektedir. Bu kapsamda ülkede yatırım yapan yabancı sermayeli bir firma; ithalat yapabilmekte, ithal ettiği ürünleri yabancı lisanslı distribütörler aracılığı ile iç pazarda satabilmektedir. Ancak sadece ithalat yapma hakkı olan yabancı sermayeli bir firma ithal ettiği ürünleri son tüketicilere doğrudan satmamaktadır. İlgili kurum tarafından verilen ithalat yetki belgesi sadece ürünlerin ithalatı ile ilgili olup, ürünlerin ülke içerisinde dağıtım ve pazarlaması ilişkin bir hak içermemektedir.

İthalat yapma lisansı olmayan firmalar ancak bu lisansa sahip olan ve komisyon alarak çalışan firmalar aracılığı ile ithalat yapmaktadırlar. Vietnam yasalarına göre ithalatçı; ürünleri satın alan anlamındadır. Bu nedenle yabancı firmaların yerel ithalatçılar ile çalışırken bu firmaların gümrük işlemlerini hızlıca yapabilecek kabiliyet ve beceride olmalarına dikkat etmelidirler.

Yabancı yatırımcı firma ithalatı üçüncü bir firma aracılığı ile yaparsa gümrük işlemlerini bu firma yapmaktadır. Yabancı sermayeli yatırımcı firma doğrudan ithalat yapıyorsa gümrük işlemlerini kendisi yapmak zorundadır ve çoğu zamanda bu işlemler oldukça zor olmakta ve uzun sürmektedir.

Tamamı yabancı sermayeli firmaların sayısı gittikçe artsa da yabancı firmaların çoğu ülkedeki operasyonları yerel Vietnamlı acente ya da distribütörler aracılığı ile yapmaktadırlar. Yerel acente ya da distribütör firmalara ülkedeki ticaret ve sanayi odaları kayıtları aracılığı ile ulaşılabilir. En büyük Ticaret Odası, Merkezi Hanoi'de olan ve ülkenin hemen her bölgesinde şubesi olan Vietnam Ticaret ve Sanayi Odası'dır. Vietnam Ticareti Geliştirme Ajansı ile Ho Chi Minh City'de bulunan Yatırım ve Ticareti Geliştirme Merkezi de yabancı firmalara yerel ortak bulma konusunda yardımcı olmaktadır. Yerli firmalara ulaşmanın diğer bir yolu ise ülke de faaliyette bulunan sanayi birlikleridir. Ülkede belli başlı sanayi kollarında faaliyette bulunan firmalar kendi aralarında birlikler kurmuşlardır. Ayrıca bu alanda faaliyette bulunan ve yabancı firmalara danışmanlık yapan birçok yerel danışmanlık firması da mevcuttur.

Vietnam ham petrol, sigara, medya ürünleri vb. bazı ürünleri ithal etme yetkisini sadece bazı kamu şirketlerine vermiştir.

Yabancı yatırımcı firmaların bazı ürünlerin perakende satışını yapmaları yasaktır. Bunlar sigara, kitap, gazete ve dergi, video kayıtları, değerli metal ve taşlar, ilaç ve eczacılık malzemeleri, patlayıcı maddeler, ham ve işlenmiş petrol, pirinç ve şekerdir.

6.3 Reklam ve Promosyon

6.3.1 Reklamcılık

Vietnam ülkede reklamcılık faaliyetlerine 1990 yılından itibaren izin vermeye başlamıştır. Son 5 yılda sektör ortalama %30 oranında büyümüştür ve sektörün büyüklüğü yaklaşık 1milyar dolar civarındadır.

Vietnam DTÖ anlaşması kapsamında yabancı firmaların bu sektörde faaliyette bulunmasına izin vermektedir. Yabancı firmalar sermaye, teknolojik imkanlar, tecrübe ve yetiştirilmiş eleman gibi avantajları sayesinde sektörde monopol haline gelmişlerdir.

Vietnam hükümeti reklamcılık alanında sıkı düzenlemeler yapmıştır. Sadece lisanslı firmalar Vietnam'da reklamcılık faaliyetinde bulunabilmektedirler. Sigara ve alkollü içeceklerin (alkol oranı %15'ten daha az olan içecekler hariç) reklâmı yasaktır.

Eczacılık malzemeleri, kozmetik ve parfüm gibi bazı ürünlerin reklâmı için önceden ilgili kamu kurumlarından izin alınması gerekmektedir. Ülkedeki faaliyette bulunan firmaların reklamcılık harcamaları ile ilgili de bazı kısıtlamalar mevcuttur. Mevcut düzenlemelere göre; yerli firmaların reklâm harcamaları toplam harcamalarının %10'undan fazla olamaz.

6.4 Finansal Kiralama (Leasing) ve Franchising

6.4.1 Franchising

Bir dağıtım ve pazarlama sistemi olan franchising Vietnam'da son zamanlarda gelişmeye başlamıştır. Özellikle 1 Ocak 2009 tarihinden sonra ülkedeki perakende sektörünün yabancı yatırımcılara açılması, sektördeki büyüme eğilimini artırmıştır. Daha önceleri Vietnam hükümeti tarafından şüphe ile yaklaşılan bu sektör, özellikle ülkedeki yabancı yatırımları çekmesi, yeni teknolojiler getirmesi ve işgücüne yaptığı katkı nedeniyle son zamanlarda hükümet tarafından da önemli oranda destelenmektedir. Sektördeki son yıllarda ortalama büyüme tahmini olarak %20 civarındadır

Franchising sistemi ülkeye ilk kez 1990'lı yıllarda dünyaca ünlü fast food zincirleri olan Kentucky Fried Chicken, Dilmah, Lotteria gibi markalarla girmiştir.

31 Mart 2006 tarihli yasal düzenleme ile (No: 35/2006/ND-CP) ülkede franchising ile ilgili yasal altyapı oluşturulmuştur. Bu yasa da franchising sözleşmeleri için gerekli şartlar ve franchising ile ilgili yetkili kamusal kurumlar açık bir şekilde belirtilmiştir.

Hâlihazırda gıda sektöründe yaygın olan franchising sisteminin diğer sektörlerde de hızla gelişeceği tahmin edilmektedir.

7.İŞADAMLARININ PAZARDA DİKKAT ETMESİ GEREKEN HUSUSLAR

7.1 Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Hemen her ülkede olduğu gibi Vietnam'da da yerel gelenekler ve iş yapma biçimleri ticari faaliyetleri etkilemekte, başarılı olmak isteyen yabancı işadamlarının bu gelenekleri ve iş yapma biçimlerini önceden bilmeleri ticari faaliyetlerinde onlara yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan işadamlarımızın yerel kültürel özellikleri ve özellikle iş yapış biçimleri konusunda bilgi sahibi olmaları onların bu ülke ile olan ticari faaliyetlerinde kolaylıklar sağlayacaktır.

Vietnam yerel iş kültürüne yönelik bazı özellikler aşağıda belirtilmiştir.

- Vietnamlı yerel işadamları yüz yüze görüşmeye oldukça önem vermektedirler. Ancak ilk görüşmeden sonra ilave ziyaretler, telefon vb iletişim araçları ile takip işin olumlu sonuçlanması için önem arz etmektedir. Takip edilmeyen yüz yüze ziyaretler sonucunda satış bağlantısı kurulması çok yaygın değildir. Yüz yüze görüşme yapmadan sadece teklif göndererek satış bağlantısı yapmaya çalışmak pek olumlu sonuçlar vermemektedir.

- İlk defa Vietnam'a giden iş adamları Vietnamlı işadamları ile ilk iş görüşmesinden sonra ikinci kere randevu alıp tekrar görüşmelidirler. İkinci buluşmanın dışarıda yapılması örneğin bir iş yemeği şeklinde yapılması daha faydalıdır.

- İlk tanışma aşamasında yabancı işadamlarının bilinen ve tanınan üçüncü bir kişi tarafından takdim edilmeleri Vietnamlı işadamlarını güven bakımından rahatlatacaktır. Eğer tanıtacak üçüncü bir kişi yoksa bu durumda ilk tanışma aşamasında yabancı işadamı karşı taraf ile ne için görüşmek istediğini ve maksadını açıkça anlatmalı, karşı tarafı rahatlatmalıdır.

- İş görüşmelerine başlama ve sonuçlandırma genelde ziyaretçi tarafından yapılır.

- Vietnam'da isimlerde sırasıyla soyadı, orta isim ve kişilerin verilen ismi gelmektedir. Örneğin Mr. Nguyen Anh Quang, isminde Nguyen soyadı, Anh baba adı ve Quang kişiye verilen isimdir. Kişilere hitap ederken asıl ismi ile hitap edilir.

- Yerel işadamları ile iş görüşmesi yapılırken iş görüşmesi bir yabancı dille yapılsa da yabancı iş adamının yanında bir tercüman bulundurması faydalı olacaktır. Böylece verilmek istenen mesaj net ve anlaşılır bir şekilde karşı tarafa iletilebilir. Çünkü anlayış farkından yabancı iş adamının vermek istediği mesaj yerel ortakları tarafından farklı anlaşılabilir.

- İş görüşmeleri sonunda sözlü mutabakatın mutlaka yazılı hale getirilmesi ve kayıt altına alınması gerekir.

- Yerel işadamları ile kişisel ilişki kurulurken onlarla yakından ilgilenmek, onların sıkıntıları ve zorlukları hakkında konuşmak olumlu bir imaj verecektir.

- Yerel işadamları başlangıçta işin esasi ile ilgili konular ve ana müzakerelere önem vermekte ancak işin detaylarına sıra gelince ilgisiz kalmaktadırlar.

- Yerel işadamları ticaret politikaları ve ithalat düzenlemeleri ile ilgili fazla bilgi sahibi değildirler ve bu konulara başlangıçta dikkat etmemektedirler. Aynı şekilde ithalat ile ilgili yeni düzenlemeler yapıldığında bu konularda iş yaptıkları yabancı işadamlarına doğru ve zamanında bilgi verememektedirler. Bu nedenle Vietnam ile iş yapan işadamlarımızın bu konudaki yasal değişiklikleri ya da düzenlemeleri kendilerinin takip etmelerinde fayda vardır.

- Yerel işadamları aynı anda farklı iş kollarında ticari faaliyette bulunabilirler. Bu bakımdan yabancıların ilgili olduğu alana gerekli ilgi göstermeyebilirler. Örneğin gıda perakende sektöründe faaliyette bulunan bir işadamı aynı zamanda emlakçılık, araba kiralama vb. birbirleri ile bağlantılı olmayan sektörlerde faaliyette bulunabilir. Bu durumda yabancıların ortak oldukları sektör ya da faaliyet alanı daha az karlı ise diğer sektörlerle yoğunlaşıp o alanda daha az çaba gösterebilirler.

7.2 Pasaport ve Vize İşlemler

Vize Uygulamaları (Vietnam): Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri vizeden muaftır.

Vize Uygulamaları (Türkiye): Resmi pasaport hamilleri 90 gün süreyle vizeden muaftır. Umuma mahsus pasaport hamilleri vizeye tabidir.

7.3 Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

7.4 Çalışma Saatleri

Hafta içi çalışma saatleri sabah 8:00'da başlayıp öğleden sonra 17:00'da bitmektedir. Cumartesi günleri çalışılan işyerlerinde çalışma saati 8:00'da başlamakta, 11:30'da sona ermektedir.

7.5 Kullanılan Lisan

Vietnam'ım resmi dili Vietnamcadır. Ancak son yıllarda özellikle büyük şehirlerde ve turistik bölgelerde İngilizce yaygındır.

7.6 Ulaşım

Ülke içinde en kolay ve rahat ulaşım yolu uçak ile seyahat etmektir. Ülke içinde uçuş yapan üç tane havayolu şirketi bulunmaktadır. Bunlar Vietnam Havayolları, Jetstar Pacific Havayolları ve Indochina Havayollarıdır.

Diğer yaygın ulaşım araçları demir ve karayoludur. Özellikle ülkenin iki büyük yerleşim merkezi olan Hanoi ile Ho Chi Minh City arasında express tren bulunmakta ve seyahat yaklaşık 29 saat sürmektedir. Altyapı yetersizliği nedeniyle otobüs ve tren ile seyahat çoğu zaman konforlu değildir. Bazı hatlarda güvenlik sorunu bulunmaktadır.

Büyük şehirlerde çok sayıda ticari taksi bulunmaktadır ve yoğun rekabetten dolayı ulaşım nispeten ucuzdur.